МОВА

Рыбак дняпроўскі —
сінявокі продак —
Як спадчыну,
пакінуў назаўжды
Лугоў квяцістых —
незабыўны водар,
Азёр гаючых —
чысціню вады.
І неба сінь
і лесу шматгалоссе,
І плёскат хваляў
пад тугім вяслом...
У адно жывое
гэта ўсё злілося —
І мовай
беларускай
прарасло.

Валерый Шыханцоў

Ніва

Тыднёвік Беларускага грамадска-культурнага таварыства

№ 11 (994) ГОД XX 16 САКАВІКА 1975 г. ЦАНА 60 гр.

Пуцяводныя думкі

У свеце дзеяння воля ёсць сіла, а цвёрдая воля — перамога.

Д. Блекі

Навучаць злу ўсё роўна, што рабіць зло.

Кабус

Вонкавая чысціня і прыгажосць павінны быць адлюстраваннем унутранай чысціні і прыгажосці.

В. Бялінскі

ДЛЯ ДАБРА БЕЛАСТОЧЧЫНЫ І ЯЕ ЖЫХАРОЎ

XV Ваяводская справаздачна-выбарная партыйная канферэнцыя, якая адбылася 6 сакавіка г.г., сцвердзіла, што дасягнутыя Беласточчынай у 1973-1974 гадах вышэйшыя, чым прадбачваліся планам, вынікі ў гаспадарцы і росце матэрыяльных і культурных умоў жыцця з'яўляюцца вынікам паслядоўнага ажыццяўлення рашэнняў VI з'езду і пастаноў І краёвай канферэнцыі ПАРП. Канцэнтруючы ўвагу на выкананні асноўных заданняў сённяшняга дня і накрэсліваючы кірункі развіцця ў будучыні, партыя стварыла добрую, творчую атмасферу працы, што прыносіць карысць грамадству і кожнаму чалавеку. І ў выніку гэтага за чатыры мінулыя гады былі выкананы або перавыкананы заданні, намечаныя на ўсю пяцігодку ў такіх галінах, як прамысловая вытворчасць, сельскагаспадарчая вытворчасць, скупка збожжа, убойнай жывёлы і малака, будаўнічамантажная вытворчасць; значна хутчэй, чым прадбачваў план, прыбывае нам новых кватэр, тавараў у крамах, месц у дзіцячых садах, лепш працуе грузавы транспарт.

Цяпер неабходна замацаваць свае дасягненні і мабілізаваць усё грамадства да яшчэ больш інтэнсіўнага ўдзелу ў славутым **беластоцкім** паскораным тэмпе развіцця. Асабліва ў такіх галінах, як вытворчасць на ўнутраны рынак і на экспарт, сельскагаспадарчая вытворчасць і ў першую чаргу ў гадоўлі, павышэнне якасці і пашырэнне паслуг для насельніцтва, будаўніцтве, перавозы пасажыраў і тавараў, забеспячэнне патрэб школьніцтва, службы здароўя, культуры, турызму, спорту і адпачынку.

У сельскай гаспадарцы ў 1975 г. і ў наступныя гады неабходна, між іншым, павялічыць колькасць кармоў, выменьваць менш прадукцыйныя пароды быдла на „Нізінную чорна-белую", выканаць праграму **„Мільён"** і перавыканаць план скупкі ўбойнай жывёлы і малака. Трэба высяваць больш мінеральных угнаенняў, рацыянальна гаспадарыць на кожным гектары і лепш выкарыстоўваць машыны. Патрэбна большая колькасць калектываў па сельскагаспадарчай вытворчасці і спецыялістычных гаспадарак. Іх трэба ў першую чаргу забяспечыць будаўнічымі матэрыяламі, маладняком пародзістай жывёлы і адпаведнымі паслугамі. Перайманне гаспадарак за пенсію павінна праходзіць спраўней, а пераняты землі трэба апрацаваць лепш, чым рабілі гэта папярэднія гаспадары. Неабходна павялічыць і пашырыць паслугі для ўсяе сельскай гаспадаркі.

Асноўнае заданне **прамысловасці** — замацаваць дагэтуляшнія тэмпы павелічэння вытворчасці і паслуг, а таксама паставіць значна болей звышпланавых тавараў на ўнутраны рынак і экспарт пры далейшым павышэнні іх якасці і пашырэнні асартыменту новых вырабаў. Зніжаць затраты на вытворчасць, больш ашчадна гаспадарыць сыравінай, матэрыяламі і людской працай. Шырэй уводзіць навукова-тэхнічны прагрэс і новыя віды тэхналогіі, мадэрнізаваць машынны парк і лепш апекавацца вынаходцамі і рацыяналізатарамі. У далейшым паляпшаць сацыяльна-бытавыя ўмовы рабочых.

Неабходна перавыканаць планаваныя заданні ў **будаўніцтве** і стварыць умовы да яго паскоранага развіцця ў наступнай пяцігодцы. Перш за ўсё сканцэнтраваць увагу на пабудове фабрыкі па перапрацоўцы на мясным камбінаце ў Элку, малочных заводаў у Сэйнах і Гайнаўцы, новых прадпрыемстваў у Беластоку („Ухвытаў", фабрык

(Працяг на стар. 4)

"БЕЛАРУСКАЯ ПЕСНЯ-75"

Пераможцы сёлетняга фінальнага агляду ў катэгорыі сучаснай песні — калектыў з Гарадка: Альжбета Дылько, Раіса Дылько, Анна Захарчук, Вольга Мядзведзева, Ірына Паўлючук, Марыя Траскоўская, Юліта Цеханоўская і Ніна Цыванюк. З акардэонам мастацкі кіраўнік Сцяпан Копа.

Фота Я. Цялушэцкага.

ЛЁС БЕЛАВЕЖСКАЙ ПУШЧЫ

30 студзеня 1975 года Міністэрства лясніцтва і дрэваапрацоўчай прамысловасці прыняло пастанову аб **„Асноўных прынцыпах лясной гаспадаркі на тэрыторыі Белавежскай пушчы"**. Пастанова гэта абавязвае ад **1 сакавіка 1975 года.** Прыхільнікі непаўторнай прыгажосці Белавежскай пушчы змагаліся за гэта звыш 15 гадоў. Яны пажадалі яшчэ больш. Прапанавалі менавіта, каб гэты адзіны ў Еўропе старажытны лес, растучы на нізіннай раўніне, атрымаў спецыяльны статут. Пасля шматлікіх кансультацый з вучонымі і спецыялістамі 13 снежня мінулага года беластоцкі ваявода выступіў з прапановай аб прысваенні Белавежскай пушчы гэтага спецыяльнага статута. Снежаньская „трынаццатка", быццам знарок аказалася не зусім шчаслівай, бо ў міністэрстве пачалі выкручвацца, што пушча — гэта не ўстанова і не арганізацыя, дык нельга ёй прысвоіць статуту. Таму яшчэ раз сабраліся 10 студзеня г.г. у беластоцкага ваяводы вучоныя і адказныя работнікі, каб вырашыць лёс Белавежскай пушчы. І ўжо пасля гэтага міністр канчаткова пастанавіў, што пушча атрымае не „статут", а толькі „Асноўныя прынцыпы", у якіх гаворыцца, што:

„1. Асноўнай функцыяй лясоў, састаўляючых пушчу, з'яўляецца прадукцыя высакаякаснай драўніны, пры адначасовым захаванні надзвычай рэдкага асяроддзя натуральнай прыроды (...).

2. Прадукцыйныя функцыі пушчы маюць быць цесна супастаўлены з яе культурнай, дыдактычнай і турыстычнай функцыямі."

Бачым з гэтага, што асноўнай задачай Белавежскай пушчы ў далейшым астаецца пастаўка драўніны. Без пушчы, без яе паднебных соснаў, магутных елак і расахатых дубоў не магла б існаваць Гайнаўка. Яе прадпрыемствы кожны год паглынаюць каля 120 тыс. кубічных метраў лесу, ды іх апетыт з кожным годам павялічваецца. Да таго ж яшчэ іншыя дрэваапрацоўчыя камбінаты ваююць за смалістую белавежскую сасну, а таксама высока яна цэніцца на замежных рынках. А белавежскі дуб цэніцца яшчэ вышэй. Пушча зарабляе для нас цвёрдую валюту на пакупку тых сартоў драўніны, якія ў нас не водзяцца, як, для прыкладу, магонь, арэх і т.п.

Таму кожны год гучна разносілася па пушчы рэха ад працы дрывасекаў. Яно ў будучыні, на жаль, не замоўкне, аднак — згодна з загадам міністра — пад сякеру будуць трапляць **толькі тыя дубы, якія ўжо раслі не менш, чым 240**

(Працяг на стар. 4)

ПРАЗ ТЫДЗЕНЬ У "Ніве"

СТАНОВІШЧА АБВАСТРАЕЦЦА

На вуліцах Сайгона лозунгі пад колер навальнічных воблакаў патрабуюць „крыві „В'етконга". Аднак гэтыя заклікі ўлад наўрад ці могуць знайсці водгук: у Паўднёвым В'етнаме даўно зразумелі, што іменна сайгонскі рэжым вядзе да падрыву Парыжскага пагаднення, іменна Тхіеу — значыць вайна.

Сённяшняе абвастрэнне становішча ў Паўднёвым В'етнаме ўзнікла не выпадкова. Яшчэ не прасохла чарніла ў подпісах, пастаўленых у Парыжы пад пагадненнем, а Тхіеу ўжо аддаў загад аб налёце сайгонскіх часцей на партовы раён Куав'ет — тэрыторыю, якую кантралюе Часовы рэвалюцыйны ўрад у правінцыі Куангчы. Атака была адбіта. На працягу наступных двух гадоў Тхіеу і яго генералы прывялі ў дзеянне вялізную ваенную машыну, разлічваючы адцясніць народныя ўзброеныя сілы Вызвалення ў джунглі, расшырыць сваю зону кантролю і ў рэшце рэшт ліквідаваць вызваленыя раёны.

Узброеныя сілы патрыётаў былі вымушаны даць адпор правакатарам, зрабіць удары ў адказ па іх базах, з тым, каб надзейна абараніць тэрыторыю і насельніцтва вызваленай зоны. Цяпер, як паведамляе агенцтва Вызваленне, вернуты амаль усе вераломна захопленыя сайгонскімі войскамі землі з насельніцтвам каля 1.220 тысяч чалавек.

Многія наглядальнікі, успамінаючы цяпер часы праўлення ў Сайгоне Нго Дзінь Дзьема, напамінаюць, што апекуны з ЗША паставілі яго на чале ўлады, каб сабатаваць ажыццяўленне Жэнеўскіх пагадненняў 1954 года. Пад маркай, што ён не падпісваў гэтых пагадненняў, дыктатар пачаў зрываць іх. Сённяшні правіцель сайгонскай адміністрацыі Тхіеу наўрад ці адважыўся б так адкрыта сабатаваць Парыжскае пагадненне, калі б таксама не адчуваў падтрымкі з боку імперыялістычных колаў, зацікаўленых у зрыве мірнага ўрэгулявання в'етнамскай праблемы.

Аднак розніца тут заключаецца ў тым, што цяпер і адміністрацыя Тхіеу, і Злучаныя Штаты — удзельнікі Парыжскага пагаднення. Значыцца, яны павінны цалкам несці адказнасць за свае дзеянні. Вось чаму ДРВ і Часовы рэвалюцыйны ўрад РПВ, самі строга і няўхільна выконваючы ўсе палажэнні пагаднення, маюць права патрабаваць таго ж і ад другога боку.

За два гады, якія мінулі з таго часу, як было аб'яўлена спыненне агню, Вашынгтон прадставіў Паўднёваму В'етнаму дапамогу ўсіх відаў на 3,7 мільярда долараў — сума, падлічаная на аснове даных Пентагона. Львіная частка гэтай сумы пайшла на далейшую мілітарызацыю сайгонскага рэжыму.

„Маральныя абавязацельствы" перад саюзнікам, аб якім так любяць гаварыць у Пентагоне, матэрыялізаваліся за два гады ўжо амаль у 700 самалётаў, 1.100 танкаў і бронетранспарцёраў, 800 гармат, 200 ваенных караблёў. Толькі ў мінулым годзе ў Сайгон было перакінута 100 баявых самалётаў „F-5E". В'етнамізацыя ў цывільным паўстае ў выглядзе 25 тысяч амерыканскіх спецыялістаў, якія абучаюць ваяк Тхіеу. Ваенныя, палітычныя і эканамічныя пытанні па-ранейшаму застаюцца ў кампетэнцыі пасольства ЗША ў Сайгоне.

У апошні час, калі Народныя ўзброеныя сілы Вызвалення далі сакрушальны адпор сайгонскім захопнікам, вызваліўшы, у прыватнасці, цалкам правінцыю Фыаклонг, у Вашынгтоне зноў узнята пытанне аб „вельмі неабходнай зброі" для Паўднёвага В'етнама.

З дня падпісання Парыжскага пагаднення прайшло два гады. Але да гэтага часу на паўднёвав'етнамскай зямлі грымяць выстралы, пакутуюць людзі. Да ўстанаўлення трывалага міру і ўрэгулявання ўнутраных праблем на Поўдні ёсць адзіна правільны шлях. Гэта поўнае выкананне Парыжскага пагаднення ўсімі бакамі.

О. Трафімава,
каментатар АДН

На галоўным канвееры. *Фота Э. Трыгубовіча.*

КАРЭСПАНДЭНЦЫЯ З МІНСКА

МІНСКІ ЗАВОД халадзільнікаў

Галоўная прадукцыя гэтага прадпрыемства — хатнія халадзільнікі. Пачатак быў зроблены ў маі 1962 года. Тады завод выпусціў першы халадзільнік „Мінск-1" з аб'ёмам унутранай шафы 120 літраў. Але ён пратрымаўся на канвееры няд0ўга. Ад студзеня 1964 года прадпрыемства пачало масавы выпуск халадзільнікаў маркі „Мінск-2". За год іх было выпушчана 30 тысяч штук, у 1965 годзе — удвая больш.

У канцы 1970 года завод пачаў выпускаць новы тып халадзільнікаў „Мінск-5" з аб'ёмам унутранай камеры 180 літраў, а затым тып „Мінск-6" з карысным аб'ёмам 240 літраў. У 1971 годзе было зроблена 277 тысяч халадзільнікаў.

Аднак узрост патрэб насельніцтва выклікаў рэканструкцыю прадпрыемства з разлікам на выпуск 500 тысяч халадзільнікаў у год. Цяпер гэта ўжо магутнае прадпрыемства, з самым сучасным абсталяваннем. З яго канвеера кожныя трыццаць дзве секунды сыходзіць новы халадзільнік. А рэканструкцыя прадпрыемства працягваецца.

Каб лепш пазнаёміцца з заводам, заглянем у яго цэхі. Вось прэсава-зварачны цэх. Вялікае шматпралётнае памяшканне, у якім няма звычайнага для такога тыпу прадпрыемства грукату, а вочы не асляпляюць успышкі зварачных агрэгатаў. І яшчэ адна асаблівасць гэтага цэха — у ім амаль не відаць людзей. Тут усе працэсы па вырабу металічнай скрынкі — корпуса і дзверцаў халадзільнікаў вядуць аўтаматычныя лініі. Рабочыя-аператары толькі кантралююць іх работу.

Цяпер на прадпрыемстве працуе 45 паточна-механізаваных і аўтаматычных ліній. Сем кіламетраў падвесных транспарцёраў узялі на сябе ўсе транспартныя аперацыі. На прадпрыемстве створаны і працуе інфармацыйна-вылічальны цэнтр, асвойваецца аўтаматызаваная сістэма кіравання прадпрыемствам. Абслугоўваюць гэта абсталяванне 496 спецыялістаў з вышэйшай і сярэдняй адукацыяй, з іх 105 — гэта былыя рабочыя, якія скончылі, працуючы на прадпрыемстве, вышэйшыя навучальныя ўстановы і тэхнікумы.

Цяпер у вячэрніх школах, тэхнікумах і вышэйшых навучальных установах вучыцца кожны трэці рабочы. Прафесіянальна-тэхнічнай і эканамічнай адукацыяй штогод ахоплены 1200 рабочых.

Дзякуючы высокай механізацыі і аўтаматызацыі вытворчых працэсаў, калектыў прадпрыемства сістэматычна дабіваецца добрых паказчыкаў у працы, павышае якасць выпускаемай прадукцыі.

Рабочыя завода прымаюць актыўны ўдзел у кіраванні прадпрыемствам: кожны чацверты з іх з'яўляецца членам пастаянна дзеючай вытворчай нарады або членам бюро эканамічнага аналізу. 16 рабочых з'яўляюцца дэпутатамі раённага і гарадскога Савета дэпутатаў працоўных. За паспяховае выкананне вытворчых планаў 245 працаўнікоў завода атрымалі дзяржаўныя ўзнагароды.

Калі праходзіш па цэхах завода, вока цешыць чысціня на ўсіх вытворчых участках, зградная праца соцень „разумных" механізмаў. Таму зусім не здзіўляе тое, што прадпрыемства прыцягвае да сябе моладзь. Прытоку моладзі на завод спрыяе і шырокая праграма сацыяльна-культурных мерапрыемстваў, якія праводзіць адміністрацыя і прафсаюзная арганізацыя завода.

Тут штогод прызначаюцца каласальныя сумы на будаўніцтва жылых дамоў, дзіцячых устаноў і іншых культурна-бытавых аб'ектаў. На заводзе ёсць медыка-санітарная частка, уключаючая тэрапеўтычны, зубны і фізіятэрапеўтычны кабінеты. Працуе завадскі клуб, дзе ёсць свая кінаўстаноўка. Пры клубе арганізаваны эстрадны ансамбль, духавы аркестр, танцавальны ансамбль. Працуе клуб кіно- і фотааматараў. Ёсць навукова-тэхнічная і мастацкая бібліятэкі. Завод пабудаваў дзве дзіцячыя дашкольныя ўстановы на 560 месц. У выніку гэтага патрэбы на дзіцячыя ўстановы цяпер поўнасцю забяспечаны.

Так жыве і працуе дружны калектыў Мінскага завода халадзільнікаў.

Вячаслаў Хадасоўскі

■ Разбудове радоў БГКТ аддзелы нашага таварыства ў апошнія два гады ўдзялялі замала ўвагі. У многіх мясцовасцях, дзе было запланавана ўтварэнне гурткоў БГКТ, не былі яны створаны з той прычыны, што ніхто туды не прыехаў з праўленняў аддзелаў, не расказаў аб ролі і заданнях БГКТ. Некаторыя гурткі распаліся, бо моладзь выехала ў гарады, а старэйшых жыхароў ніхто не прасіў на сход, ніхто з імі не гаварыў аб уступленні ў члены БГКТ. І так бывае, што ў былым вялікім гуртку застаецца толькі некалькі асоб. Згодна са статутам БГКТ, у гуртку не можа быць менш як пяць членаў. Гарадскія аддзелы БГКТ у Беластоку, Гданьску і Варшаве разбудовай арганізацыі таксама не займаліся. Вынікам гэтага з'яўляецца тое, што за 1973 год уся арганізацыя БГКТ зменшылася на 174 асобы, а за 1974 год — на 513 асоб.

Калі арганізацыя, замест таго, каб павялічыцца, змяншаецца, дык гэта дрэнна сведчыць аб кіруючых ёю цэнтрах, у нашым выпадку аб праўленнях аддзелаў.

На апошняй нарадзе штатных працаўнікоў таварыства старшыня ГП Мікалай Самоцік цвёрда паставіў гэтую справу і абавязаў іх да працы ў напрамку павелічэння колькасці гурткоў і членаў у гуртках.

■ У красавіку ў нашай краіне будуць адзначацца Дні культуры Беларускай ССР. У сувязі з гэтым кожны аддзел БГКТ абавязаны арганізоўваць вечарыны, мастацкія выступленні, даклады, гутаркі і г.д.

■ 2 сакавіка ў Бельску адбыўся агляд тэатральных калектываў. Першае месца здабыў тэатральны калектыў з Бельскага беларускага ліцэя, які выступіў з п'есай В. Гарбацэвіча „Яраслаўскі вечар". (мх)

Niedziela 16.III. 6.15 Tech. Rol. Chem. 6.45 Mech. rol. 7.15 Kurs Rol. 7.50 Przyp., radz. 8.00 Alarm preciwpoż. trwa. 8.10 Now. w domu i zagr. 8.35 Bieg po zdr. 8.50 Sport. 8.55 Pr. dnia 9.00 Teleranek. 10.30 Antena. 10.50 Drogi zwycięstwa. 12.00 Dzien. 12.20 Horyzonty. 12.50 Grają polscy uczest. Konkursu Chopin. 13.20 Piórkiem i węglem. 13.45 Nie tylko dla pań. 14.20 Dla dzieci: wid. lalk. Teatru z Torunia. 15.10 Lekt. Pegaza. 15.25 Los. Toto-Lot. 15.40 Próba. 16.35 Refl. ob. 16.50 Tele-Echo. 17.50 Sport. 19.15 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Bajka dla dor. 20.30 Eneida — film ser. wł. 21.20 Sam na sam — A. Ciborowski. 22.20 Sport.

Poniedziałek 17.III. 12.45 Tech. Rol. Wskaz met. 13.25 Mat. 15.55 Nurt — Nauki polit. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Dla dzieci. 17.30 Echo stad. 17.55 Kur. Biał. 18.10 Złota Tarka 75. 18.25 Kr. Warsz. i Maz. 18.45 Mam pomysł. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Teatr TV — Scena Współcz. J. Michalski „Gra na jednego". 21.40 Ekran i życie. 22.40 Dzien. 22.55 Oferty.

Wtorek 18.III. 6.30 Tech. Rol. Wskaz. met. 7.00 Mat. 8.25 Rodzina Thibault — film ser. fr. 10.00 Dla szkół: (kl. IV) J. pol. Łowickie wycinanki. 10.20 Eneida — film ser. wł. 12.00 Dla szkół: (kl. IV lic.) J. pol. T. Różewicz „Kartoteka". 12.55 Rodzina współcz. Dzień jak codzień. 13.45 Tech. Rol. Wskaz. met. 14.30 Mat. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Dla dzieci. Baśnie mojego dzieciństwa. 17.10 Od Morza Czerw. do Kilimandżaro — film dok. czech. 17.35 Stud. Mł. 18.15 Kr. Warsz. i Maz. 18.35 Przyp., radz. 18.40 Eureka. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Rodzina Thibault — film ser. fr. 21.50 Interstudio. 22.30 Dzien. 22.45 Sport.

Środa 19.III. 6.30 Tech Rol. Wskaz. met. 7.00 Mat. 7.30 Film fab. 9.00 Dla szkół: (kl. VII) Chem. Żółty skarb. 10.00 Fiz. Stany skupienia ciał. 11.05 Hist. L. Waryński. 12.45 Tech. Rol. J. pol. 13.25 Mat. 14.40 Polit. Kurs przyg. Fiz. Indukcja elektromagnet. 15.15 Prąd zmienny. 15.55 Nurt — Naucz. pocz. mat. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Dla mł. widzów. 17.10 Inf. — Tow. — Prop. 17.20 Los. Mał. Lot. 17.30 Egipt dziś. 18.05 Kr. Warsz. i Maz. 18.25 Korepetycje z historii — film ser. jug. 19.00 Kucharz doskonały. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 P. nożna St. Etienne — Ruch Chorzów. 22.15 Wielkanoc — film. 22.50 Dzien.

Czwartek 20.III. 6.30 Tech. Rol. J. pol. 7.00 Mat. 8.00 Kurs Informat. 10.05 Fałszywy trop — film ser. pol. 11.05 Dla szkół: (kl. VII) J. pol. St. Moniuszko. 12.00 (kl. VIII) J. pol. Ernest Hemingway. 12.55 (kl. III—IV) K. I. Gałczyński. 13.45 Tech. Rol. Fiz. 14,30 Upr. rośl. 15.00 Mat. w szk. 15.30 Sport. 16.25 Pr. dnia. 16.30 Dzien. 16.40 Ekran z bratkiem. 17.40 Z 7 anten. 18.15 Kr. Warsz. i Maz. 18.35 Przyp., radz. 18.40 Studio muz. rozr. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Fałszywy trop — film ser. pol. 21.15 Czworobok. 22.35 Dzien. 22.50 Sport.

Piątek 21.III. 6.30 Tech. Rol. Fiz. 7.00 Upr. rośl. 9.00 Dla szkół: (kl. V) Geogr. Za kołem polar. 9.30 Żandarm z gór — film fab. bułg. 11.05 Dla szkół: (kl. VII) Wych. ob. Dlaczego należy ochraniać środowisko. 12.40 Tech. Rol. J. pol. 13.15 Mat. 13.50 Kurs przyg. Mat. Zadania z planimetrii. 14.50 Nurt — Ped. 15.20 Sport. 16.15 Pr. dnia. 16.20 Pr. I prop. 16.30 Dzien. 16.40 Dla dzieci. 17.15 Prawda w oczy. 17.40 Kr. Warsz. i Maz. 18.00 Por. Mł. 18.20 Dla mł. sposób na lato. 18.40 Fakty, op., hip. 19.20 Dobr. 19.30 Dzien. 20.20 Teatr TV: J. Kawalec i E. Owsiany „Starość niepokorna". 21.00 Panorama. 21.40 Piosenki P. Figla. 22.30 Dzien. 22.45 Sport.

Sobota 22.III. 7.00 Tech. Rol. J. pol. 7.30 Mat. 8.00 J. pol. 8.30 Chem. 9.00 Dla szkół: (kl. VIII) Nauka o czł. Psychika człowieka. 9.30 Pr. dnia. 9.35 Inf. Wyd. 9.55 Radar. 10.10 Przegląd polonijny. 10.40 W Starym Kinie. 11.55 Teatr Muz. Czajkowski. 12.40 Kangbachen zdobyty (Pol. Film Dok.). 13.25 Pios. dla Ciebie. 14.10 Cicha woda — film fab. radz. 15.20 Sobótka. 15.45 Sport. 16.30 STUDIO II.

Białowieża Pociąg pancerny — radz. 18—19. Po drugiej stronie słońca — ang. 20—21. Naszyjnik dla mojej ukochanej — radz. 22—23.
Czeremcha Był sobie glina fr. 18—19. Nie będę cię kochać — pol. 22—23.
Czyże Czyste ręce — rum. Jeśli dziś wtorek to jesteśmy w Belgii — ang. 19—23.
Dubicze Cerkiewne Wdowa Coudero — fr. Zwyczajny faszyzm — radz. 19—23.
Gródek Zapamiętaj imię swoje — pol.-radz. 22—23.
Kleszczele Horyzont — węg. 18—19. Małżonkowie roku II-go — rum. 20—21. Grzech Katarzyny — czes. 22—23.
Michałowo Nie zestarzejemy się razem — fr. 18—19. Gwiazdy są oczami wojownika — jug. 20—21. Solaris — radz. 22—23.
Mielnik Łobuz — fr. 19. Wspaniałe słowo wolność — radz. 22—23.
Milejczyce Lampy naftowe czes. 18—19. Potop cz. I — pol. 20—23.
Narew Morgiana — czes. Przerwana pieśń — bułg. 19—23.
Narewka Potop cz. II — pol. 19—23.
Nurzec Rycerz szklanego ekranu — węg. 18—19. Tajemniczy blondyn w czarnym bucie — fr. 20—21. Miłość rozkwita w piątek — rum. 22—23.
Orla Ostatnie wakacje — radz. Tylko umarły odpowie — pol. 19—23.
Rajsk Żółtodziób — radz. Doktor Popaul — fr. 19—23.
Suchowola Wspaniałe słowo wolność — radż. Szaleństwo miłości — nor. 19—23.

Прэзідыум ГП БГКТ выказвае глыбокае спачуванне члену Прэзідыума ГП БГКТ, старшыні варшаўскага аддзела БГКТ

АЛЯКСАНДРУ БАРШЧЭЎСКАМУ

з прычыны смерці бацькі

Прэзідыум ГП БГКТ з жалем паведамляе аб заўчаснай смерці інструктара ГП БГКТ

АЛЬЖБЕТЫ ЖУКОЎСКАЙ

і выказвае шчырае спачуванне сям'і нябожчыцы

B.Z.Graf. zam. 1002 P-1

БЕЛАРУСКАЕ НАРОДНАЕ МАСТАЦТВА Ў БЫДГАСКІМ ВАЯВОДСТВЕ

Папулярызацыяй беларускага народнага мастацтва і агулам беларускай народнай культурай у рамах сваёй навуковай і культурна-асветнай дзейнасці вельмі зацікаўлены Этнаграфічны музей у Торуні, у фондах якога знаходзіцца многа экспанатаў з беларускага асяроддзя Беласточчыны.

Гэты музей не адну выстаўку прысвяціў беларускай народнай культуры, спалучанай з дакладамі і лекцыямі.

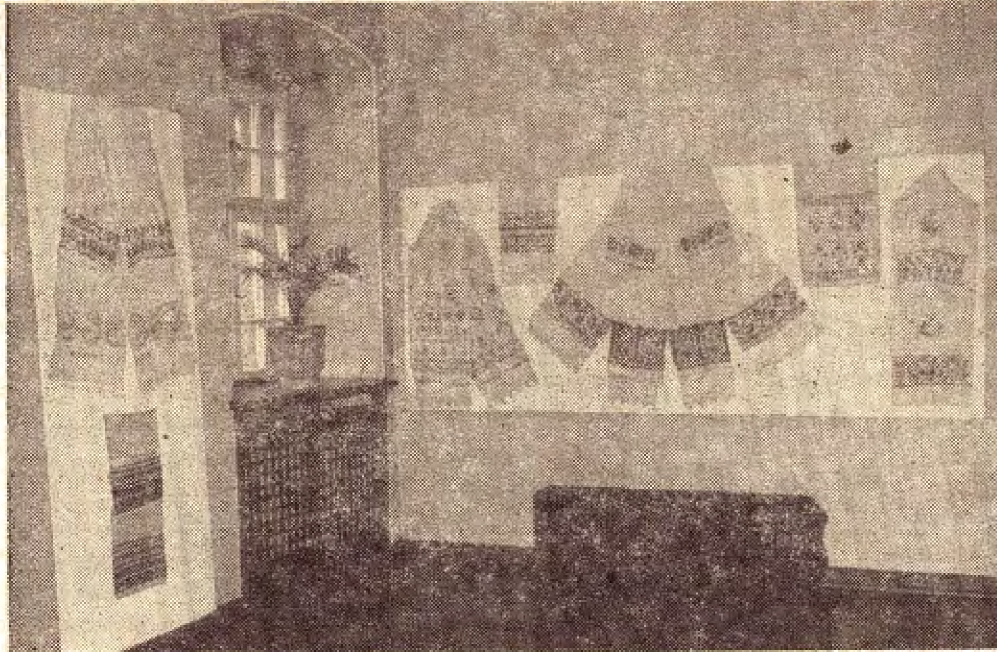
Апошняя выстаўка, прысвечаная беларускаму народнаму мастацтву, была адкрыта ў Торуні ад 10.XI. да канца студзеня 1972 г. Была яна прысвечана 50-годдзю ўтварэння СССР. На працягу некалькіх месяцаў гэта часовая выстаўка была рэарганізавана і дапоўнена новымі экспанатамі. Гэту рэарганізаваную выстаўку дырэкцыя Этнаграфічнага музея ў Торуні пастанавіла зрабіць перасоўнай для таго, каб насельніцтва Быдгаскага ваяводства мела лепшыя магчымасці пазнаёміцца з беларускай народнай культурай, з беларускім народным мастацтвам.

Першае выступленне рэарганізаванай выстаўка зрабіла ў горадзе Грудзёндзы. Працягвалася яна ад 26 кастрычніка 1974 г. да 19 студзеня 1975 г.

Мэтазгоднасць такой выстаўкі была доказана фактамі. Жыхары Грудзёндза і навакольных пунктаў упершыню ўбачылі багатае і цікавае беларускае мастацтва Беласточчыны і сумежных вобласцей БССР. Наведвальнікі выстаўкі, якіх заўсёды было многа, з вялікім зацікаўленнем і захапленнем аглядалі непаўторнае мастацтва, выяўленае ў народным ткацтве (даўнейшым і сучасным) і ў вышыўцы.

У склад выстаўкі ўвайшлі 102 экспанаты, з гэтага ліку 72 паходзячыя з Беласточчыны і 30 — з БССР, набытыя ад асоб, якія на сталае жыхарства перасяліліся ў Польскую Народную Рэспубліку. На выстаўцы паказаны ўзоры тканіны розных тэхнік, даўнейшыя і сучасныя, двухасноўныя дываны, 19 прыпоўжых народных паясоў (розных узораў), вышываныя ручнікі і 10 камплектаў (прадстаўленых на мастацкім афармленне гэтай выстаўкі. Выстаўку наведала каля 5000 чалавек.

Выстаўка карысталася выключным зацікаўленнем бадай і таму, што ў гэтым рэгіёне Польшчы народнае ткацтва

З выстаўкі беларускага народнага мастацтва ў г. Грудзёндзы.

некенах) народнага, аздобленага вышыўкай строю, жаночага і мужчынскага.

Выстаўка была размешчана ў двух вялікіх залах Грудзёнскага рэгіянальнага музея. На адкрыцці выстаўкі, якая адбылася 26.X.1974 г., уступны даклад зрабіла мгр Г. Мікулоўская — кусташ Этнаграфічнага музея ў Торуні, якая напісала сцэнарый і зрабіла мастацкае і традыцыйная вышыўка даўно заніклa, дый трэба на іх глядзець вачыма селяніна, праўду кажучы, яно тут ніколі не было такое багатае, як беларускае.

20.I.1975 выстаўка закончыла сваю працу ў Грудзёндзы і пераехала ў павятовы горад Бродніца. Адсюль яна паедзе ў іншыя гарады Быдгаскага ваяводства і ў самую Быдгашч.

М. Пецюкевіч
Торунь

ЯКІМ ПАВІНЕН БЫЦЬ НАШ КАЛЯНДАР?

Вестка аб „каляндарнай" дыскусіі сярод некаторых нашых актывістаў выклікала лёгкі перапалох. Каляндар добры, людзі яго купляюць, навошта дыскутаваць? Небяспечная гэта духоўная стабілізацыя не толькі для будучыні нашага календара. Наогул адвыклі мы ад дыскусій.

Справа ж не ў тым, каб дасаліць таму ці іншаму (хоць гэта не грэх), важна, каб абмен думак прынёс карысць агульнай справе. А што рана нашаму календару прысвойваць статус англійскай каралевы, бадай сумнення не выклікае.

Ужо першыя крытыкі павялі гутарку аб галоўным. Аб канцэпцыі календара. Прадоўжу гэты напрамак.

Так, Амерыкі мы не адкрылі (з першым рэдактарам уключна). Нашы календары — відазменены, прыстасаваны да новых умоў, варыянт даваенных „Беларускіх календароў", якія, у сваю чаргу, зайздросна ўглядаліся ў календары „Нашай нівы".

Радаслоўе абавязвае, глянем на партрэт пачынальніка роду. Першы „Беларускі каляндар" „Нашай нівы" значыцца 1910 годам. Каля 90 старонак фармату нашага календара. Дасканала апрацаваная каляндарная частка, маса практычных інфармацый (тут нам вучыцца!), крыху статыстыкі, табеляў. Шырока разбудаваны раздзел гаспадарчых парад, юрыдычная кансультацыя, асветніцкая праблематыка, літаратурныя творы і гумар. Усё коратка, сцісла, змястоўна.

Уся нашаніўская каляндарная серыя пабудавана ў гэтым плане. Захапляла яна рускіх, палякаў і ўкраінцаў. Прафесар Пагодзін у 1912 годзе піша: „Нашым издателям календарей для народа следовало бы обратить внимание на ежегодные календари, выпускаемые „Нашей нивой"... Эти календари представляют настоящую культурную работу".

РЭДАКТАР ЦІ ПАЖАРНІК?

Варта і нам помніць выказванне слаўнага прафесара. Магчыма, тады не было б кур'ёза 1961 года. Ул. Юзвюк кажа, што „каляндар на 1961 год нельга нават аднесіць да календароў". А куды яго аднесці? У навуковыя зборнікі? Такую выдавецкую пачвару магла спладзіць толькі адарваная ад жыцця, выпусташаная канцэпцыя. Наша шчасце, што сканала яна разам з выкідышам.

Якім жа тады павінен быць наш каляндар? Перш за ўсё не павінен губляць з поля зроку чытача. А ён у нас, нягледзячы на дэмаграфічныя зрухі, на вёсцы, як і за часоў „Нашай нівы". Не, я зусім не за пашырэнне сельскагаспадарчага парадніцтва. Сённяшні вясковец не толькі думае аб комплексным угнаенні, малочных „Нцб" і паросістых свінаматках. Зрэшты, парадніцкай літаратуры на цяперашняй вёсцы хапае (дарадчыкаў таксама). Хоць без парад, відаць, нам не абысціся. Але трэба на іх глядзець вачыма селяніна. Мы гэтага не робім. Мы робім выгляд, што ведаем, кампетэнтны. Баюся, складаную справу рашаем па-дылетанцку. Варта тут правесці грунтоўны сандаж.

З той жа пазіцыі чытача трэба глядзець і на іншыя раздзелы. Назвы няважны. Могуць быць традыцыйнымі. У нас жа і традыцыйных пытанняў нямала. Напрыклад, асветніцтва. Актуальнае? Яшчэ як. Асабліва ў галіне ўсведамлення нацыянальнай паўнацэннасці. Здабыткам нашай нацыянальнай групы ў ПНР, а таксама дасягненням беларускага народа трэба адводзіць асаблівую ўвагу. Зразумела, тэма польска-беларускіх узаемасувязей, садружаства народаў толькі падмацуе задачу.

З ёй цесна звязаны літаратурныя публікацыі. Не шкадуйма ім месца. Улічыўшы нашыя скромныя выдавецкія магчымасці, каляндар павінен значна больш, чым дагэтуль, стымуляваць літаратурную дзейнасць „белавежцаў".

Кніжка ці даведнік? Адно і другое. Абмяжоўвацца вузкай практычнасцю не варта. Хоць бачу, напрыклад, практычнасць у кароткіх, даходлівых апавяданнях. Яны могуць іграць і ролю даведніка.

Удасканальваць каляндар — наш просты абавязак. Але не выканаем яго, калі будзем ужываць ранейшы, саматужніцкі спосаб. Выдалі адзін каляндар, пачынаем думаць пра другі. Як за цара Гароха. А колькі разоў рэдактар назначаўся ў „пажарным парадку", калі ўжо гарэлі ўсе тэрміны. Для добрай падрыхтоўкі календара патрэбен час. І рыхтаваць некалькі нумараў паралельна. Як кожнае перыядычнае выданне. Тады знойдзем і аўтараў, і абмяркуем як трэба, і дапрацуем. Інакш, кожны рэдактар будзе толькі пажарнікам.

Г. Валкавыцкі

ГАРАДСКІЯ ЗАРЫСОЎКІ

Новапабудаваны будынак „Мотазбыту" ў Беластоку на вуліцы Перамогі.
Фота Я. Цялушэцкага.

Выбранае М. Танка

Лодзінскае выдавецтва выпусціла ў свет „Выбраныя вершы" Максіма Танка. На польскую мову пераклалі іх Ігар Сікірыцкі, Ежы Путрамент, Ежы К. Вайнтраўб, Тадэвуш Хрусцялеўскі, Леапольд Левін, Мацей Юзаф Канановіч, Ежы Загурскі, Леан Пастэрнак, Станіслаў Ежы Лец, Анна Каменская, Ян Гушча, Марэк Ваўжкевіч, Багдан Жыранік, Яніна Бжастоўская, Анджэй Яворскі, Ежы Песняровіч, Казімеж А. Яворскі, Віктар Варашыльскі, Васіль Качноў; найболып — Кананов іч, Сікірыцкі і Гушча.

Зборнік вышаў пад рэдакцыяй Ігара Сікірыцкага.

Змешчана ў ім звыш двухсот твораў **Максіма Танка.**

Кола перакладчыкаў, як відаць, немалое. Паэзіяй Танка здаўна цікавіліся ў Польшчы. Аднак жа добрых перакладаў яго ных твораў з'явілася няшмат. І гэта асабліва выразна заўважаецца ў „Выбраных вершах".

У выпадку гэтай кніжкі моцна адчуваецца адсутнасць рукі мастака слова. Можна сказаць, мала ў ёй мастацкіх перакладаў, шмат — літаратурных. Непаўторнасць паэзіі Танка выяўлецца тут усяго ў некаторых тэкстах. Напрыклад, у вершы „Пад мачтай", які пераклаў Е. К. Вайнтраўб:

Rozsypie niebo z sinej chusty
Na ziemię mokre żwiry deszczu.

Рассыплюць хмары з сініх хустак
Дажджоў сцюдзёную жарству;

Або заканчэнне верша „На шляху дзікіх гусей", перакладзенага на польскую мову Ежы Путраментам, надоўга асядае ў пачуццях:

Іду па шляху пясчаным, няроўным,
Кій і торба песень вандроўных,

І ад астрога і да астрога плятусь —
Беларусь ты мая, Беларусь!

Kij na plecach i torba pieśni na drogę,
Idę przez wydmy, kałuże, wyboje

I od celi do celi się wlokę,
Białorusi ty moja.

Па-мойму, нельга перакладаць толькі па заказу. Добры пераклад, гэта пераклад перажыты, выпакутаваны! Перакладанне з'яўляецца творчасцю, узбагачаннем культуры мо і не меней істотным, чымсьці так званая творчасць. Таму прыкра чытаць такія пераклады, якія насоўваюць нават здагадку, што аўтар перакладу, звычайна, не ведае мовы арыгінала. І, мабыць, не паклапаціўся ён аб тым, каб ведаць яе хаця б на пасрэдна... Прыкладам таго, на мой пагляд, можа паслужыць пераклад „Адказу", ягонага заканчэння перш за ўсё (стар. 19).

Бесклапотнае рыфмаванне загубіла і прыгожы верш „Маці". Ад своеасаблівай паэтычнасці Танка ў ім і следу не засталося! Атрымаўся нейкі школьніцкі вершык, прытым са зменены м сэнсам.

Перакладзена:

Gdy z tej koszuli ścieżką polną
Wróci do matki, prosto z boru.

Ён у кашулі вышыванай
Да маці вернецца дамоў.

Вядома, можна дашукоўвацца спробы паралелі, паглыблення адчуванняў... Можна апраўдацца карэктарскай памылкай. Але чаму перакладчыку ўздумалася, ці не ўздумалася, ужыць слова „бор", якое ў польскай мове — і не толькі — адносіцца больш да паляўніцкай тэрміналогіі. А верш жа гэты — пра маці партызана! І ніхто не скажа: партызаны ў бары, партызан ішоў у бор і т.п.

Такія вось, так сказаць, тыповыя мае прэтэнзіі да перакладчыкаў паэзіі Максіма Танка. І мае пахвалы іх.

Карацей кажучы, занадта кідаецца ў вочы неахайнасць, каб можна было чытаць гэту кніжку з добрым настроем.

Сакрат Яновіч

У Нацыянальнай камісіі

27 лютага г.г. адбылося чарговае пасяджэнне Нацыянальнай камісіі ВК ПАРП у Беластоку. Прысвечана яно было пытанням ажыццяўлення нацыянальнымі таварыствамі праграмы святкавання 30-годдзя ПНР. Прадстаўнікі паасобных таварыстваў зрабілі адпаведныя інфармацыі. Камісія станоўча ацаніла мерапрыемствы нацыянальных таварыстваў у юбілейным годзе, падкрэсліваючы, што святкаванне слаўнага юбілею было інспіруючым наогул дзейнасць таварыстваў. (рл)

Сухі порт у Генюшах працуе на поўную пару

Ідзе інтэнсіўная пастаўка савецкага збожжа ў Польшчу. Станцыя ў Генюшах (Сакольскі павет) — адзіны сухі порт у нашым ваяводстве — у студзені гэтага года перагрузіла каля 100 тысяч тон савецкай пшаніцы. Перагрузка праводзіцца механічна. Спецыяльныя машыны перапампоўваюць за суткі больш 2,5 тыс. тон збожжа з савецкіх вагонаў у польскія. Збожжа развозіцца ў розныя гарады краіны маятнікавымі цягнікамі, якія складаюцца з 30 вагонаў. Маюць яны зялёны свет на ўсіх станцыях.

Як паінфармавалі нас начальнік станцыі Генюшы Ежы Ботвіч і кіраўнік перагрузачнага пункта Генрык Тамашыцкі, пастаўкі ідуць вельмі рэгулярна. Гэта дазваляе максімальна выкарыстаць перагрузачнае абсталяванне і чыгуначны транспарт.

Сярод шматлікага калектыву „докераў“ станцыі ў Генюшах асабліва вылучаюцца Уладзімір Сяргейчык, Вацлаў Садкоўскі, а таксама перагрузачныя групы **Антона Трохіма, Казіміра** Галаўні, Станіслава Быкоўскага, Юзэфа Кішука і іншыя.

Тэкст і фота **Р. Сянько**

Савецкія вагоны са збожжам.

(Працяг са стар. 1)

Лёс Белавежскай пушчы

год, і толькі тыя сосны і елкі, якія пражылі ў пушчы не менш, чым 140 год. Бярозу, асіну, граб і іншыя дрэвы будуць рэзаць па-даўнейшаму. Адначасова пастаноўлена, што гадавая норма здабычы драўніны ў Белавежскай пушчы **зменшыцца на нейкіх 50 тыс. кубічных метраў,** а ў планаванні размераў яго рашаючы голас кожны год будуць мець вучоныя і спецыялісты.

На ўсёй тэрыторыі Белавежскай пушчы забаронена **праводзіць меліярацыю,** каб не парушыць існуючага там здаўна ўзроўню вады. Таму лясная адміністрацыя хоча адкупіць ад сялян сенажаці ў далінах ракі Нараўка і Гвозна, каб забяспечыцца ад неразважнай, а з пункту гледжання гаспадароў, неабходнай дзейнасці чалавека.

Затое Белавежская пушча надалей астаецца раем для паляўнічых, асабліва для тых, болей прывілеяваных, якія штогод прыязджаюць да нас з-за мяжы і плоцяць вялікія грошы, каб забраць на ўласнасць чэрап аленя або дзіка.

У гушчарах польскай часткі Белавежскай пушчы, як падае ў сваёй кніжцы Эдвард Венцка, знаходзіць сховішча нейкіх паўтары тысячы аленяў, 2 тысячы сарнаў, каля 500 дзікаў, 100-120 лісаў, 15-20 лосяў, і амаль 200 зуброў, што свабодна гуляюць па пушчанскіх нетрах.

Калі гутарка ідзе аб каралях Белавежскай пушчы, дык паводле „Асноўных прынцыпаў“, **зуброў мае быць на свабодзе не больш чым 230 штук.** За год-два Белавежская пушча будзе ўжо для іх зацесная. На замежных рынках зуброў купляюць не вельмі ахвотна, бо гэта пражорлівая і ненасытная жывёла, і яе ўтрыманне дорага каштуе. Таму трэба будзе рассяляць іх па другіх лясных раёнах краіны, а можа нават...

Затым Белавежская пушча астанецца адным з турыстычных атракцыёнаў нашай краіны. Ужо цяпер прыязджае сюды кожны год каля 150 тыс. турыстаў. Мне самому двойчы ў мінулым годзе даводзілася вазіць туды замежных гасцей. Аднак турызм і Белавежская пушча гэта асобная і складаная тэма, да якой прыдзецца вярнуцца іншым разам.

Сёння хацелася б закончыць гэты артыкул надзеяй на тое, што міністэрыяльны загад прадоўжыць жыццё Белавежскай пушчы ў сённяшнім яе выглядзе да наступных пакаленняў і стагоддзяў.

Віктар Рудчык

Пачатак на стар. 1

Для дабра Беласточчыны і яе жыхароў

мэблі і ўпакоўкі, „Промер-Бявар“), Беластоцкага палітэхнічнага інстытута і іншых. Гарантаваць выкананне заданняў у жыллёвым будаўніцтве і павялічыць вытворчасць будаўнічых матэрыялаў з мясцовай сыравіны.

Гандаль, транспарт і сувязь павінны больш поўна забяспечыць патрэбы насельніцтва, а ў перавозе пасажыраў тэрміновае і рэгулярнае курсаванне паяздоў і аўтобусаў, палепшыць умовы даезду да працы і ў школы. Узмоцніць нагляд за станам дарог і ініцыяваць грамадскую працу пры іх рамонце. Імкнуцца да таго, каб кожная гміна і большыя вёскі мелі кругласутачную тэлефонную сувязь.

Працягваць працу над сфармаваннем Беластоцкай навуковай групоўкі, а выкарыстоўваючы навуковыя кадры Беласточчыны да даследавання тэм, звязаных з нашым ваяводствам, рыхтаваць свае новыя кадры і заахвочваць вучоных з іншых асяроддзяў да працы ў беластоцкіх вышэйшых школах і навуковых установах. Асаблівай увагі і апекі вымагае пашырэнне і будаўніцтва гмінных зборных школ і забеспячэнне іх навуковымі дапаможнікамі. Неабходна павялічваць колькасць пунктаў аховы здароўя, аптэк, лекараў і медсясцёр у гмінах і вёсках, а таксама палепшыць апеку над дзяцьмі, асабліва ў лячэнні зубоў. Імкнуцца да пашырэння ўсіх відаў спорту.

Мацней процідзейнічаць марнатраўству і нягаспадарнасці, паўсюдна асуджаць п'янства, крымінальныя злачынствы, хуліганства і грамадскі паразітызм. Гэтыя надта шкодныя з'явы не могуць перашкаджаць высокаму рытму працы ў ажыццяўленні велічных грамадскіх заданняў.

Умацоўваць пярвічныя партыйныя арганізацыі, павышаць ідэйны ўзровень членаў партыі і іх уменне ўздзейнічаць на асяроддзе. Няспынна клапаціцца пра ўмацаванне рабоча-сялянскага ядра партыі, асабліва на вялікіх прамысловых прадпрыемствах, у вёсцы, у кааператывах працы. Удасканальваючы партыйную работу сярод моладзі, неабходна асаблівую ўвагу звярнуць на лепшыя вынікі ў справе яе ідэйнага выхавання і грамадскай пастаўы.

(З праграмы дзейнасці Беластоцкай ваяводскай партыйнай арганізацыі на 1975-1976 гады).

Аб нас у Чэхаславакіі

У сёлетнім другім нумары месячніка „Zwrot“, які выдае Галоўнае праўленне Польскага культурна-асветнага саюза Чэхаславакіі апублікаваны абшырны артыкул Янкі Зенюка „Беларускае грамадска-культурнае таварыства ў Польшчы“. У ім аўтар піша аб прагрэсіўных польска-беларускіх традыцыях, аб актыўным удзеле беларусаў у сацыялістычным будаўніцтве ў ПНР, аб заданнях і дзейнасці БГКТ і „Нівы“. Артыкул змястоўны, насычаны фактамі і, несумненна, чытачы „Zwrotu“ многа з яго даведаюцца пра нас. Разам з артыкулам Янкі Зенюка друкуецца і здымак гарадоцкага калектыву. Прыемна!

НА СПАРТЫЎНАЙ НІВЕ

Маладая лёгкаатлетка

Адной з выдатных спартсменак у Беларускім ліцэі ў Бельску з'яўляецца Валя Якубовіч, вучаніца класа II „А“. Яна дабілася першых поспехаў на спартыўнай ніве ўжо ў сёмым класе пачатковай школы ў Вульцы Выганоўскай.

Калі Валя Якубовіч прыйшла вучыцца ў бельскі ліцэй, яна адразу заваявала першынство сярод ліцэістак у бегу на 100 і 200 метраў, а таксама ў скачках. Так стала лепшай лёгкаатлеткай.

У мінулым годзе ў ліпені Валя Якубовіч удзельнічала на цэнтральнай маладзёжнай спартакіядзе, якая адбылася на стадыёне „Варшавянка“ ў Варшаве. Мела яна добрыя вынікі ў бегу на кароткіх дыстанцыях і ў скачках у даль. Такім чынам здабыла міжнародную спартыўную адзнаку.

Выступае яна таксама ў школьнай камандзе сяткоўкі супольна з вядомымі бельскімі спартсменамі Галінай Аляксеевай, Ірэнай Кірылюк, Галінай Талочка і Галінай Бручка. Іх каманда займае лепшыя месцы на ўсіх спартакіядах моладзі сярэдніх школ. Трэніроўкі ў рамках СКС вядзе з ліцэісткамі настаўніца фізкультуры Марыя Красоўская. У кожную пятніцу дзявочая каманда, а ў яе ліку і Валя Якубовіч збіраюцца ў фізкультурнай зале. Яна іграе ў сяткоўку, а таксама ў ручны мяч.

Тэкст і фота **Я. Цялушэцкага**

Беларуская ЛІТАРАТУРА — АЛЯКСАНДР БАРШЧЭЎСКІ

Нашаніўская пара

МАКСІМ БАГДАНОВІЧ — ЧАСТКА XLII

Лісты. Сёння разглянем апошнюю катэгорыю творчасці Багдановіча — яго лісты. Захаваныя лісты пісьменніка амаль поўнасцю звязаны з літаратурнымі праблемамі. У зборы твораў, т. II, Мінск 1968 г. апублікавана 12 лістаў Багдановіча, накіраваных пісьменнікам у рэдакцыю альманаха „Маладая Беларусь“, які рэдагаваўся ў Пецярбурзе, у рэдакцыю „Нашай нівы“ і лісты, высланыя Багдановічам вядомаму беларускаму вучонаму, крытыку і дзеячу Вацлаву Ластоўскаму.

Значнае месца ў лістах адведзена справам, звязаным з падрыхтоўкай да друку яго зборніка „Вянок“ і вершаў у „Маладой Беларусі“ або ў „Нашай ніве“. У такіх выпадках Багдановіч не рэдка гаварыў аб тэхнічных справах, якія не маюць істотнага гісторыка-літаратурнага значэння. І таму разгледзім тут толькі тыя фрагменты лістоў, якія адносяцца або да праграмных канцэпцый пісьменніка, або да агульналітаратурных спраў, або да творчасці іншых беларускіх пісьменнікаў.

І так, у лісце з лістапада 1911 года, высланым у рэдакцыю „Маладой Беларусі“, Багдановіч многа піша аб форме санета. Пісьменнік лічыць, што не толькі ў беларускай, але і ў рускай літаратуры няма санетаў, якія поўнасцю адпавядалі б вымогам норм гэтага паэтычнага гатунку. Паводле Багдановіча, якраз яго санеты застаюцца ў поўнай згодзе з тэарэтычнымі нормамі. І таму паэт просіць апублікаваць іх разам з яго тэарэтычным артыкулам, прысвечаным санету.

У заканчэнні ліста ёсць прыпіска, якая сведчыць аб крытычных адносінах Багдановіча да сваёй мовы: „...калі ў вершах знойдзецца колькі абмылак у мове, так што зробіцца патрэбнай сур'ёзная падпраўка, — будзь ласка, надашліце іх, калі хапіла бы часу, да мяне: я ахвотна папрацаваў бы“.

У лісце, высланым у жніўні 1912 г. у рэдакцыю „Нашай нівы“, Багдановіч стараецца высніць характар свайго сцвярджэння аб тым, што некаторыя творы Купалы маюць рамантычны характар. Сапраўды, тэзіс аб рамантызме ў паэзіі Купалы паявіўся ў некаторых артыкулах Багдановіча, прысвечаных агляду беларускай літаратуры. Мабыць, Купала або нехта іншы з круга „Нашай нівы“ меў за гэта прэтэнзіі да Багдановіча. І таму, бадай, Багдановіч у лісце высняе істоту свайго сцвярджэння аб рамантызме Купалы. Піша ён, што не бачыць у такой схільнасці Купалы нічога дрэннага: „Наша пісьменнасць яшчэ толькі зараджаецца, рамантызм для яе — не пройдзеная ступень, як у іншых літаратурах, а рэч зусім свежая. У нас кожны кірунак можа мець цэннасць“. Сцвярджэнне, несумненна, слушнае. Трэба, аднак, сказаць, што, мабыць, Багдановіч усё ж такі меў адмоўныя адносіны да рамантычных тэндэнцый у творчасці Купалы. У іншым выпадку не напісаў бы вядомай эпіграмы, у якой высмейваў рамантызм Купалы і сентыменталізм Паўловіча.

З іншых лістаў, накіраваных у „Нашу ніву“, відаць, што Багдановіч, нягледзячы на цяжкі стан здароўя, быў у курсе ўсіх нашаніўскіх і вогуле ўсіх беларускіх спраў. У лістах не мала фактаў, дэталяў, якія сведчаць аб тым, што хворы паэт часцей трымаў руку на пульсе беларускага адраджэння, чым на пульсе свайго здароўя.

Значную цікавасць прадстаўляе для нас ліст з мая 1914 года, які накіраваў Багдановіч Вацлаву Ластоўскаму. Ліст гэты з'яўляецца вымоўным пасведчаннем зацікаўлення Багдановіча Польшчай. Вось яго фрагмент: „Скончыўшы вясеннія экзамены, адразу хачу прыступіць да свайго даўняга жадання, а ўласна хачу вывучаць польскую мову. Дзеля таго падашліце мне накладной платай на Дзямідаўскі ліцэй вось якія кнігі: 1) Слоўнік польска-рускі, не надта вялікі, па Вашаму выбару. Па Весялоўскаму я хачу вучыцца. Маю надзею, што за лета здолею такі яго прачытаць, калі ёсць польская граматыка на расійскай мове, таксама не за надта вялікая, дык падышліце і яе“.

Драматычны перадсмяротны ліст Багдановіча, высланы бацьку з Ялты ў маі 1917 года. Паэт характарызуе стан свайго здароўя, гаворыць аб грозных туберкулёзных сімптомах. Па сутнасці ліст гэты быў формай развітання Багдановіча не толькі з бацькам, але і з жыццём.

ТРЭЦІ АГУЛЬНАПОЛЬСКІ

23-27 сакавіка ў Беластоку будзе праходзіць III агульнапольскі конкурс салістаў лялькавых тэатраў (з удзелам замежных артыстаў).

Беластоцкі тэатр лялек атрымаў права быць гаспадаром агульнапольскіх конкурсаў салістаў лялькавых тэатраў за сваю актыўнасць, за добрыя вынікі ў тэатральнай дзейнасці, за творчую працу артыстаў, за частыя новыя пастаноўкі, за блізкі кантакт з гледачамі.

Беластоцкіх акцёраў-лялькароў ведае не толькі Беласток, Варшава і многія польскія гарады. Беластоцкія лялькі гасцілі на сцэнах Венгрыі, Балгарыі, Савецкага Саюза. Беластоцкі лялькавы тэатр рэгулярна ўдзельнічае ў тэлевізійных фестывалях, у агульнапольскім фестывалі лялькавых тэатраў у Аполі, у міжнародным фестывалі лялькавых тэатраў у Бельску-Бялай, а таксама ў міжнародных фестывалях у Варне і Загрэбе. За апошнія тры гады беластачкане прывезлі з гэтых фестываляў шэсць узнагарод.

Цяпер Беластоцкі тэатр лялек пашырыў сваю дзейнасць і на дарослых гледачоў. Трэба прызнаць, што права весці сцэну для дарослых атрымалі толькі лялькары з Беластока і Вроцлава. У наступным тэатральным сезоне для дарослых гледачоў будуць падрыхтаваны чатыры новыя пастаноўкі. Сцэнай беластоцкаму тэатру лялек для дарослых служыць павільён „Ратунда“ па вуліцы Дамброўскага ў Беластоку.

Ад пачатку мінулага года створана ў Беластоку Акцёрская студыя тэатру лялек, якая рыхтуе маладыя кадры. Але ўжо ад восені гэтага года студыя будзе рэарганізавана ў лялькавае аддзяленне Варшаўскай вышэйшай тэатральнай школы (філіял у Беластоку).

Можа гэтымі арганізацыйнымі справамі, уключаючы і арганізацыю самога конкурсу, асабліваі занятасцю акцёраў, усім гэтым можна тлумачыць факт, што ў праграме сёлетняга конкурсу няма прадстаўнікоў Беластока. А шкада.

Праграма III конкурсу даволі вялікая і цікавая. 10 прадстаўленняў абвясцілі артысты з розных гарадоў Польшчы (Аполе, Лодзь, Слупск, Варшава, два — з Познані, два — з Торуня, з Кракава і з Кашаліна). Сем праграм падрыхтавалі замежныя госці (з СССР, ЗША, Чэхаславакіі, Балгарыі і Францыі).

Конкурс пачнецца 23 сакавіка ўступным канцэртам. З 24 па 27 сакавіка перад поўднем будуць адбывацца ў „Ратундзе“ канцэрты-семінары, вельмі патрэбныя для абмену вопытам паміж артыстамі, а вечарам — конкурсныя выступленні. Апрача таго, упершыню ў час конкурсу артысты будуць выступаць з канцэртамі для гледачоў горада ў розных клубах. Гэта дазволіць беласгаччанам лепш пазнаёміцца і з госцьмі конкурсу і наогул з гэтым відам мастацтва.

З праграм, прадстаўленых на конкурс, толькі чатыры прызначаюцца для малышоў, каля паловы праграм —для школьнай моладзі, а некалькі — нават выключна для дарослых. Таму, выбіраючыся на прадстаўленне, раім пацікавіцца праграмай.

А пайсці на выступленні салістаў лялькавых тэатраў напэўна варта.

Яніна Чэрнякевіч

— Ой Міхалко мой,
адчыняй новы двор —
едзе твая мілюсенька,
яна бардзо п'янюсенька.
Ой, чы ею рад? *2 разы*
— Як жа ж я не рад —
то мой віняград,
яна дочанькоў парадзіла,
як слоначкаў насадзіла.
Як жа ж я не рад —
то мой віняград!
або:
яна сыночкаў парадзіла,
як месячыкоў насадзіла.
Як жа ж я не рад —
то мой віняград!

Ад Надзі Грыцук, 1910 года нараджэння, і Марыі Юровец, 1921 года нараджэння, вёска Навасёлкі Беластоцкага павету, запісаў у кастрычніку 1974 г. Мікалай Гайдук. Нотная транскрыпцыя з магнетафоннай стужкі Людмілы Панько.

ЛЮДЗІ ДОБРАЙ РАБОТЫ

МІХАСЬ ПТАШЫНСКІ

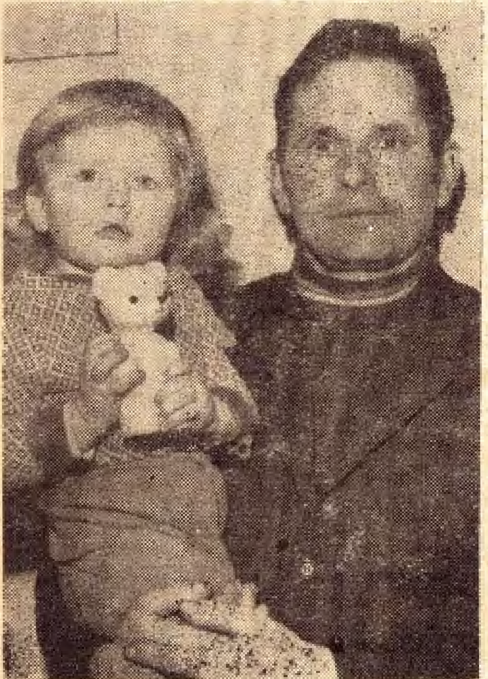
Перадавым гаспадаром у Нараўкаўскай гміне з'яўляецца Міхась Пташынскі, с. Васіля з Міхнаўкі, Гайнаўскага павету. Мае ён пасбішча, засеянае добрымі травамі, і 2 сіласы, запоўненыя сочнымі кармамі. Гадуе 5 дойных кароў, 2 шаралесы і авечак-мерыносаў.

Штодзень на пункце скупкі ў Ляшуках прадае каля 30 літраў тлустага малака. Апрача таго, Міхась Пташынскі дастаўляе на дзяржаўныя пункты скупкі ў сярэднім 1 тону бульбы і столькі ж збожжа, 3-4 свінні, 2 штукі рагатай жывёлы ў год.

На вясну гэтага года ён распачне пабудову мураванага дома. Ужо падрыхтаваў неабходныя будаўнічыя матэрыялы.

Вопытны, з гарачым працоўным запалам, міхнаўскі гаспадар з'яўляецца пастаянным чытачом „Нівы“ і „Беларускага календара“, якія ў гэтым асяроддзі карыстаюцца асаблівым зацікаўленнем насельніцтва. У „Ніве“ і календары М. Пташынскі заўсёды знаходзіць штосьці цікавае для яго. Папулярнасць гэтых выданняў — паводле М. Пташынскага — заключаецца ў разнастайнай тэматыцы, кароткіх і зразумелых артыкулах, сельскагаспадарчых парадах. Цэніць ён „Ніву“ і за пастаянныя рубрыкі: „Людзі добрай работы“, „І так бывае“, „З маёй званіцы“, „Кансультацыя юрыста“, а таксама „Трыбуна чытачоў“, аповесць і старонка гумару і сатыры „Ніўка“.

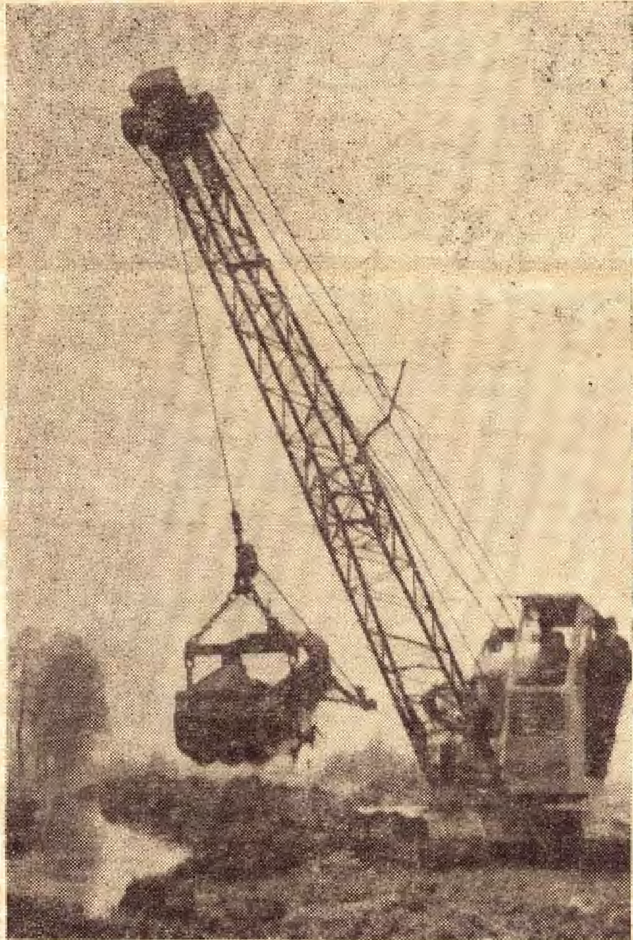
Тэкст і фота **Я. Цялушэцкага**

Па слядах Тызенгаўза

Русла безыменнага ручая, што выцякае з Белавежскай пушчы ў ваколіцах вёскі Альхоўка і ўпадае ў раку Нарву каля вёскі Семяноўкі, носіць выразны след колішніх меліярацыйных работ, магчыма яшчэ з канца XVIII стагоддзя, калі ў Белавежы дзейнічаў славуты Тызенгауз. Але прайшоўшыя стагоддзі сваё зрабілі: зацягнуты дрыгвою ручай ужо не дае ходу вадзе з навакольных лугоў. Аператары **В. Паўлючук** і **Б. Планоўскі** з Бельскага водна - меліярацыйнага прадпрыемства абяцаюць, што неўзабаве іх землечарпалка занава пракладзе меліярацыйны канал даўжынёй у звыш 6 кіламетраў. Ён напэўна будзе лепш выконваць свае заданні, чым колішні тызенгаузскі, выкапаны сотнямі прыгонных сялян.

І. Снарскі
фота аўтара

Будзе новая фабрыка ў Сямяцічах

Адным з самых буйных заводаў на Беласточчыне будзе пабудаваная ў бліжэйшыя гады за 600 мільёнаў злотых гароднінная фабрыка ў Сямяцічах. Яна будзе даваць на рынак 23.000 тон прадуктаў з гародніны і фруктаў у год. На новай фабрыцы атрымае працу 1 500 асоб, у тым ліку больш тысячы жанчын. Для Сямяціч будзе яна мець асаблівае значэнне, паколькі дагэтуль тут нялёгка было знайсці работу жанчыне.

Прадпрыемства будзе моцным штуршком для развіцця агародніцтва і садаводства ў Сямяціцкім і ў суседніх паветах, для інтэнсіфікацыі сельскай гаспадаркі ў гэтым кутку Беластоцкага ваяводства. Ужо цяпер прадбачана законтрактаваць 450 гектараў трускалак, 700 га парэчак, 750 га памідораў і 125 га саду. Несумненна, з часам Сямяціцкі павет станецца фруктова-агародніннымі басейнам. (ця)

НОВЫ ПАВІЛЬЁН У БЕЛЬСКУ

У Бельску прыбывае новых гандлёвых цэнтраў і цэнтраў паслуг. Адным з такіх з'яўляецца гандлёвы павільён, у якім першыя пакупкі бяльчане зробяць ужо ў ліпені гэтага года.

Варта дадаць, што пакуль майстры прыступілі да пабудовы, работнікі ПЗГС пабудавалі фундаменты і забетаніравалі плошчу 30x30 метраў.

У новым павільёне на плошчы 900 кв. метраў будзе шмат тавараў рознага асартыменту. У ім можна будзе купіць сабе вопратку, абутак, тэкстыльныя і галантэрэйныя вырабы, механізаванае абсталяванне хатняга ўжытку. Ззаду павільёна будзе склад на тавары і пакойчыкі сацыяльна-бытавога прызначэння. Апрача таго, побач яго будзе пабудаваны фантан і стаянка таксі. Агульны кошт будаўніцтва гэтага аб'екта 10 мільёнаў злотых. (ця)

Для Вас, ліцэісты!

У нашай краіне ёсць вялікае запатрабаванне на спецыялістаў па сельскай гаспадарцы, высокі ранг маюць сельскагаспадарчыя прафесіі.

На дзённым (стацыянарным) аддзяленні **Сельскагаспадарчай акадэміі ў Варшаве** — заслужанай кузні сельскагаспадарчых кадраў — цяпер вучыцца звыш 3000 студэнтаў. Навучанне вядзецца на 11 кірунках, г.зн. 9 факультэтах, 1 аддзяленні і 1 секцыі.

Пры паступленні на сельскагаспадарчы факультэт абавязваюць экзамены: пісьмовы (тэст) па біялогіі, а вусныя — па біялогіі (абавязковы) і па выбару: хімія або матэматыка. Ён рыхтуе аграномаў. Такія ж экзамены і на факультэты заатэхнікі (рыхтуе спецыялістаў да кіравання жывёлагадоўляй) і агародніцтва (праца ў агародніцтве, садаводстве і пры дэкаратыўных раслінах). На факультэтах: лясным і эканамічна-сельскагаспадарчым трэба здаваць: пісьмовы (тэст) па біялогіі і вусныя па біялогіі і матэматыцы. Першы выпускае спецыялістаў па праектаванню, засноўванню і вядзенню лясных гаспадарак, другі — па сельскагаспадарчай вытворчасці і яе эканамічнай арганізацыі. Лекараў ветэрынарыі рыхтуе факультэт ветэрынарыі, абавязваюць: пісьмовы па біялогіі і вусны па хіміі і біялогіі. Факультэт воднай меліярацыі патрабуе добрай падрыхтоўкі па дакладных прадметах, экзамены: пісьмовы па матэматыцы і вусныя па матэматыцы і фізіцы. Такія ж вымаганні і на аддзяленні механізацыі сельскай гаспадаркі. Першы выпускае меліяратараў, асабліва патрэбных на Беласточчыне, другое — спецыялістаў па эксплуатацыі машыннага парку і кіраванню рамонтнымі майстэрнямі сельскагаспадарчых машын. У драўніннай прамысловасці працуюць спецыялісты, што закончылі факультэт тэхналогіі драўніны, экзамены: па матэматыцы (пісьмовы і вусны) і вусныя па выбару: фізіка або хімія. На факультэце тэхналогіі харчавання рыхтуюць да працы ў вытворчасці прадуктаў расліннага і жывёльнага паходжання, тэхналогіі малака, харчоў і харчавання чалавека. Трэба здаваць пісьмовыя (тэст) па хіміі або матэматыцы і вусныя па матэматыцы (абавязкова), а па выбару — хімія або фізіка. Усюды абавязвае таксама экзамен па замежнай мове.

Навука працягваецца 4,5 год (на ветэрынарыі 5 год), выпускнікі атрымоўваюць дыплом магістра інжынера, а на ветэрынарыі — лекара ветэрынарыі.

Варта падумаць!

Вер-не-вер

Наш чытач Р. Л. з Беластока піша:
„Дарагі Астрон!

У апошні час мне сняцца нейкія дзіўныя сны. Даведаўшыся, што вы пачалі адказваць чытачам на пытанні, што датычацца сноў, я вырашыў запісаць іх. І вось, напрыклад, прыснілася мне мая колішняя нарачоная, але не выглядала яна добра: была без ног, бо на яе ногі ўпалі скрынкі, якія адбілі ёй ногі. У другі раз мне снілася, што я дасканала іграў на гітары (наогул іграць я не ўмею, хаця маю добры слух) і ва ўсю спяваў песню „Разлука“. Пасля мне прыснілася вайна, нейкія кашмары, канцэнтрацыйны лагер, з якога мне ўдалося вырвацца, пазабіваўшы ўсіх ворагаў. Што могуць абазначаць гэтыя сны?“

Абазначаюць яны, што жыццё маеце вы нялёгкае і пастаянна пагражае вам нейкая небяспека, з якой вы аднак выйдзеце пераможцам, хаця не без клопатаў.

Вось вазьміце, напрыклад: нарачоная ў сне — гэта не такая вялікая радасць, як магло б некаму здавацца. Наадварот, абазначае яна небяспеку (небяспека — калі свая нарачоная, калі б была чужая — то толькі смутак). Аднак у вашым сне скрынкі адбілі ёй ногі, а значыць і небяспека не будзе мець бегу. Аб гэтым, зрэшты, сведчыць і іншы ваш сон — аб вайне. Вайна — гэта наогул нейкія непрыемнасці, саперніцтва і цяжкасці на рабоце. Але вы ж у сне адолелі ўсіх ворагаў, перахітрылі іх. Так будзе і ў жыцці. Пацвярджэннем гэтага з'яўляецца ваш сон аб ігры на гітары і спеве, які прадвяшчае добрае. Бо чуць ігру на музычных інструментах ці самому іграць — гэта поспех, радасць і мірныя адносіны з акружаючымі вас людзьмі. Так што, як бачыце, няма падстаў, каб непакоіцца.

Астрон

Куток практычных ведаў

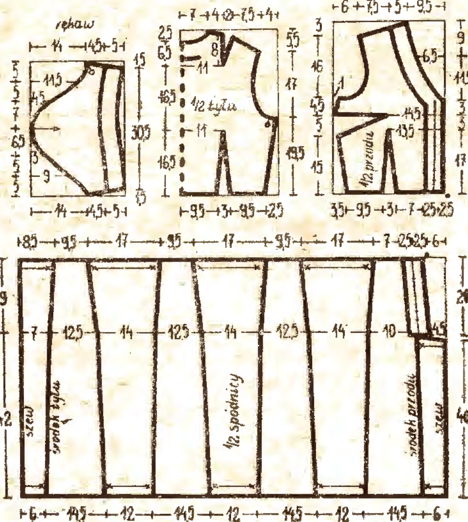
СУКЕНКА НА ВЯСНУ

Сукенка гэта адразная ў таліі, вышэй таліі дапасаваная, рукавы кароткія, ушываныя. Спераду — малое дэкальтэ мысам (у шпіц). Зашпіляецца на бантоўцы, якая прадоўжана на спадніцу. Спадніца, прышытая да блюзкі, пашыраецца шырокімі фалдамі, уложанымі раўнамерна. Яны зашыты да бёдраў і запрасаваны аж да нізу.

Выкрайка сукенкі зроблена на фігуру, якая мае ў бюсце 90 см. На гэткую сукенку трэба 2,5 м матэрыялу шырынёю 1,4 м.

Абрысаваць выкрайку ў натуральнай велічыні і праверыць з уласнымі размерамі. Пры кройцы дадаць матэрыялу на швы і заканчэнне. Швы ў спадніцы павінны быць схаваны ў сярэдзіне фалд. Скроеныя часткі сукенкі сфастрыгаваць і памерыць яе, вырашаючы аб канчатковай даўжыні. Сшыць зашэўкі, бочныя швы, плечы, рукавы. Распрасаваць. Падшыніць ніз спадніцы. Фалды сшыць ад таліі да бёдраў і запрасаваць у адным напрамку. Прышыць блюзку да спадніцы. У бантоўцы да правага пераду зрабіць вертыкальна дзіркі, прылажыць бантоўку правым бокам да левага боку сукенкі і прышыць. Перавярнуць на правы бок, сфастрыгаваць і падшыць рукамі. Ушыць рукавы. Дапрасаваўшы сукенку, прышыць гузікі.

Гаспадыня

Кансультацыя юрыста

ПЫТАННЕ: Бацька пазычыў на гаспадарчыя патрэбы 15.000 зл. з кааперацыйнага банку. Пасля яго смерці асталіся сын і дачка. Пры жыцці бацька выдзеліў нефармальна сына, даючы яму 5 га зямлі, а сам гаспадарыў з дачкой на 7 гектарах. Сын гаспадарыў самастойна. Банк патрабуе заплаты даўгу ад сына і дачкі. Ці сын абавязаны заплаціць доўг? Грошы ж, пазычаныя бацькам, пайшлі на гаспадарку, якую вёў бацька разам з дачкой.

АДКАЗ: За даўгі бацькі адказваюць усе яго наследнікі. Сын, хаця і быў выдзелены, вёў самастойна гаспадарку і не карыстаўся пазычанымі грашыма, адказвае за даўгі бацькі нараўні з дачкой, хіба што наогул адрокся ад спадчыны. Наследнікі да моманту падзелу спадчыны адказваюць за даўгі салідарна, гэта значыць, што банк можа патрабаваць заплаты даўгу ад сына і дачкі разам, або толькі ад дачкі ці толькі ад сына.

Іншая справа — разлічэнні паміж сынам і дачкой. Яны, пасля таго, калі будзе сцверджана, хто і ў якой частцы наследуе спадчыну, могуць падаць у суд на падзел спадчыны. Нефармальны падзел не будзе пры гэтым прымацца пад увагу. У кожным выпадку суд разлічыць пры гэтым і доўг і возьме гэта пад увагу і тады, калі сын або дачка сплацілі доўг поўнасцю.

Дарагое „Сэрцайка“!

Я вучуся ў апошнім класе ліцэя. У гэтым годзе пазнаёмілася я з Юркам. Спачатку ён мне вельмі спадабаўся. Мы пісалі адзін другому пісьмы. Аднак пасля ён неяк перастаў мяне цікавіць. Я не адпісвала яму пісем, а калі аднойчы прыехаў да мяне, дык я выйшла, а яго пакінула з сяброўкай. Іншы раз, калі ён прыязджаў, я ўцякала з хаты. Не магла глядзець на яго. Юрка, відаць, усё зразумеў, бо перастаў мяне наведваць. І так парваліся нашы сувязі. А цяпер усё змянілася. На апошняй забаве я ўбачыла Юрку і не ведала, што са мной дзеецца. Глядзела на яго і толькі цяпер зразумела, як многа зрабіла памылак, як патрэбны ён мне і як я яго кахаю. Думаю толькі аб тым, каб вярнулася мінулае. Я цяпер была б іншая. Але не ведаю, як вярнуць Юрку. Парай, „Сэрцайка“, як паступіць.

Рэня

Надта ж зменлівыя твае пачуцці да Юркі. Раз ён табе падабаецца, другі — проста глядзець на яго не можаш. А калі адышоў, моцна шкадуеш. Ці ўдасца вярнуць Юрку? Пастарайся, многае ад цябе залежыць. Бывай у кампаніі, дзе можа быць і Юрка, на забавах. Старайся навязаць з ім размову, пры тым будзь ветлівай, мілай, каб убачыў ён цябе такой, якой была калісьці, калі яму падабалася. Рабі ўсё дыскрэтна! Калі кахае, дык вернецца.

„Сэрцайка“

Саколка не спадабалася палкоўніку Лосеву.

Павячэраў у паліцмайстра.

Папіваючы гарачую гарбату, вярнуліся да справы вярбоўкі Прончыка.

— Вы спрабавалі вербаваць Прончыка, не высветліўшы акалічнасцяў забойства Панкевіча, — пасуровеў Лосеў. Паліцмайстар спанурэў. — Гэта быў выдатны агент, пане паліцмайстар. Прытым, выказваюся так не толькі на падставе вашых рапартаў аб яго дзейнасці.

Паліцмайстар, пачуўшы такое, прыдзічэў: „Хто ў мяне працуе для Лосева? Хто ў мяне працуе для гэтага хітрага, як чорт, палкоўніка? Хто сочыць за мною? Хто? Хто!?...“

Лосеў надпіў са шклянкі. Ён запытаў:

— Вы ўпэўнены, пане паліцмайстар, што нічога не забылі ў запісе сваёй гутаркі з Прончыкам?

— Абсалютна, пане палкоўнік! — паліцмайстра ўдарыла недарэчнае: „Няўжо Прончык з'яўляецца спецыяльным агентам палкоўніка для праверкі кадраў паліцыі? Няўжо Панкевіч таксама...“

На міг закруціўся перад вачыма цэлы пакой. Мацней ухапіўся за крэсла.

У сталовым — жонка ціха і па-хатняму лаяла служанку, якая разбіла пасудзіну. У штодзённшчыну паліцмайстар пайшоў бы туды і сказаў бы жонцы: „Ну, хопіць хвалявацца дробязямі, дарагая...“

— Мяркуючы па запісу, Прончык або дурань з халоднымі вушамі, або чалавек паўстанцаў, школены ў метадах разведчай працы. Я схільны да другога варыянта: ён — разведчык Духінскага, — загаварыў палкоўнік.

Паліцмайстра калолі дрыжыкі. Лосеў нядбайна частаваўся піражным; ён не закончыў вывадаў.

— Розніца паміж дурнем і шпіёнам такая, што шпіён робіць сябе дурнем, а дурань — не! — пакаштаваў торту. — Кажаце, пане паліцмайстар, што гэта нябожчык Панкевіч нараіў вам Прончыка?

— Так, пане палкоўнік, — адказаў паліцмайстар і са злосцю падумаў аб палкоўніку: „Сам жа падганяў мяне з гэтым Прончыкам. Што з аб'ектам N, і што з аб'ектам N, што... Няхай удалося б з Прончыкам, дык уся заслуга была б, вядома, не мая, але яго. Яго! Не ўдалося, дык шукае вінаватых. Я не хацеў спяшацца да гутаркі з Прончыкам, каб не зрабіць глупства, памылкі, але палкоўнік — што з аб'ектам N? Ну, і вось як атрымалася!“

— Магчыма, Прончык ведае таямніцу смерці Панкевіча?.. Калі гэта праўда, дык гутарка з ім з'явілася памылкай. Іншых кандыдатур у вас няма? — углядзеўся ў паліцмайстра: „Ён, паліцмайстар, відаць, вінаваціць мяне цяпер за сваю няўдачу. Што ж, гэта нармальна. Вінаваціць мяне не столькі таму, што баіцца сказаць уголас пра сваё крыўдаванне, колькі таму, што баіцца прызнацца да няўдачы перад самым сабою! Гэта з'яўляецца паглыбленай слабавольнасцю, паспалітай трусасцю...“

— Няма, пане палкоўнік.

— Вось як: да выбуху паўстання мы аказаліся непадрыхтаванымі, а было ж даўно вядома, што яно адбудзецца, — Лосеў дакараў папярэднікаў, сваіх і паліцмайстра, якія не стварылі сеткі даносчыкаў, хоць бы па адным у кожнай большай вёсцы. Нічога нявартая тая паліцыя, якая працуе без канфідэнтаў. Яна — без народных памочнікаў, як гэта кпіў Лосеў, — з'яўляецца сляпою ды глухою! — У вас няма матэрыялаў, кампраметуючых Прончыка?

— На жаль, няма, пане палкоўнік, — адказаў. „Вось у які бок ён хіліць справу!“

— Дык, дазвольце, адкуль залезла вам у галаву надзея, што Прончык згодзіцца стацца нашым агентам? Вы ўсур'ёз лічыце, што існуюць канфідэнты-патрыёты? Вы не ведаеце аб тым, што з намі супрацоўнічаюць адно тыя людзі, якіх удалося нам, паліцыі, паставіць у становішча без выйсця?! А мо вы разлічвалі на прастадушша Прончыка? — Лосеў расчырванеўся. — Пане паліцмайстар...

Паліцмайстар першы раз перабіў яго, са страху.

— Панкевіч цвярдзіў... — гэтак, да Лосева, паліцмайстар. Яшчэ паліцмайстар!

— Панкевіч мог памыляцца! — абсёк яго палкоўнік.

— Што рабіць?

— Нічога не рабіць. Зразумелі? — Лосеў хліснуў кан'яку. — Не ўздумайце губіць Прончыка, бо такім чынам дакажаце паўстанцам, што нам нешта вядома пра іх штаб. Няхай думаюць яны, што гэта мы — дурні! — засоп. — Адносна ж месцазнаходжання друкарні „Мужыцкай праўды“, дык трэба...

У кватэры з'явіўся афіцэр, які прынёс паведамленне: за Верхлесам чулася падазроная страляніна. З рэвальвера!

Палкоўнік Лосеў распарадзіўся:

— Перадайце: узмацніць патрулі ў раёне Верхлес — Сакалда, блакаваць броды на рэчцы.

Афіцэр казырнуў і, вёртка павярнуўшыся да дзвярэй, выйшаў.

— Што ж, паедзем у той Верхлес. Прыгледзімся зблізку. — палкоўнік любіў слоўца „прыгледзецца“.

Паліцмайстар паклікаў жонку і папрасіў яе, каб падрыхтавала ежы на дарогу. — Дарагая, не забудзь пра бутэльку рому...

— Ох, гэтыя мяцежнікі! — яна хацела сказаць, што шкадуе добра пачатага вечара. Перапынена надта важная гутарка, ад якой залежыла кар'ера мужа. Лёс спаслаў у іх парогі высокага начальніка, і было б неразумна не спрабаваць выкарыстаць таго факту. Праклінала: „Божа, колькі ж будзем

ТРЫБУНА чытачоў

СХОД ЗБОВІД У ШУДЗЯЛАВЕ

У Шудзялаве адбыўся сход гуртка шудзялаўскай арганізацыі ЗБоВіД. Гурток налічвае 104 члены. На павестцы дня стаяла справа святкавання Дня Перамогі і іншых гістарычных свят.

Было ўручана 25 медаляў „Перамога і Свабода" для лепшых збавідаўцаў. Іх атрымалі: Аляксандр Кавальчук з Сукавіч, Сяргей Сянкевіч з Піражкоў, Ян Альховік з Шудзялава, Ян Сідаровіч з Вострава. У новае праўленне былі выбраны Эдвард Чарэмха са Слойкі — старшыня, Адольф Ляўковіч з Трысцянога-Новага і Пётр Платніскі з Копнай Гары — намеснікі старшыні, Уладзімір Хомік са Слоі — сакратар і Анатоль Матусевіч з Сукавіч, Баляслаў Альховік з Шудзялава.

Т. К.

В ШЭРНЯХ

В Шэрнях мы радзілісь,
в Шэрнях мы жывём,
в Шэрнях-деревушке,
наверно, памрём.
Шэрні-деревушка
ёсць так весела,
средь леса, средь лонок
ана встроена.
Шэрні-деревушку
народы все знают,
Шэрні-деревушку
давно прославляют.
В Шэрнях в каждой хате
фаховца найдёш,
давай на заказы
гумовых калош.
Валянкі зваляют
і склеят калош
тужурку пошыют
как барын пойдёш.
Плуга почынят,
сушнік откуют,
пшеніцы намелют
і круп надерут.
Часы подчыняют,
і камені б'ют,
і швейным машынкам
ремонты дают.
А также і домік
шыкарный с крыльцом,
і все прынадлежносці
устроят в нём.
Камня наколют,
фундамент устроят,
печкі змуруют
і бляхой покроют.
Весь фах у Шэрнях
в трудящых людях,
взрослые і малые —
усе пры деньгах.

Лявон Таранта,
73 гады
Шэрні

ПРЫЕМНАЯ ПАЕЗДКА ПКС-АМ

Карэспандэнт „Нівы" пісаў аднойчы, „што калі ўбачыш шафёра ветлівага, дык не верыцца, што жывуць яшчэ такія людзі на свеце ды яшчэ ў ездзяць!" А я вось мела нічасце трапіць на такога шафёра.

Было гэта 25 студзеня. Стаяла я на прыпынку на Новым Месце. Чакала аўтобуса, які павінен тут быць у 16[25]. Людзей крыху назбіралася, дык пачалі гадаць: возьме, не возьме. Бо ж не раз я ўжо тут стаяла, а аўтобус, замест затрымацца, дык, набліжаючыся да прыпынку, яшчэ павялічыць хуткасць, баючыся, што пасажыры дарогу загародзяць і затрымацца прымусяць, ды толькі мільгане перад вачыма. І так стаім, выглядаем. Едзе! Наблізіцца! Затрымаўся. Падбеглі пасажыры, адчыніў дзверы, а там — поўна! Не бедаем, што рабіць, ніяўко возьме, але навошта ж затрымаўся?! Усяючы пёршы, за ім рэшта. Усе ўлезлі, ледзь дзверы зачыніў. Да кандуктара дык і страшна падыходзіць. А ён, на наша здзіўленне, ветліва ўсміхаючыся (хто калі гэта бачыў!), білеты нам усім прадаў і паехалі. Праўда, цеснавата было, стаяць кусок дарогі прыйшлося, але ж як лёгка і весела было на душы ад добрага сэрца і ветлівай усмешкі шафёра. А як уцешыўся стары бацька, убачыўшы мяне на парозе. „Дзякуючы шафёру, — сказала я. — Калі б быў іншы, напэўна не ўзяў бы".

На другі дзень я вярталася дамоў. І зноў пад'ехаў гэты ж аўтобус. Шчаслівыя пасажыры. Ніводзін на прыпынку не астаўся. Калі прыехалі ў Беласток, выйшла я і з удзячнасцю паглядзела на ад'язджаючы аўтобус: нумар АД 86-05. **(мф)**

ЭЛЕКТРЫЧНАСЦЬ НА ЧЫЖЫЦКІХ КАЛОНІЯХ

Доўга, доўга марылі жыхары калоніі Чыжыкі аб электрычнасці. Вядома, якое жыццё пры газавай лямпе. Вучні мучыліся, пры святле газавых лямп рыхтуючы ўрокі, і чакалі лепшай хвіліны.

Без электрычнасці жывеш, як на бязлюдным востраве, адрэзаны ад свету. Да горада ў нас далёка, пісьманосец нават не прыязджае на калонію, а толькі ў вёску. Каб хоць сусед жыў блізка, а то дзе? Хата ад хаты на паўкіламетра.

Без электрычнасці не купіш пральку, тэлевізар, халадзільнік, электрычны матор, нічога. Ды вось умовы жыцця людзей з калоніі палепшацца. Манцёры праводзяць ужо электрычнае святло. Працу распачалі ў пачатку лютага 1975 г. Жыхары калоніі стараюцца, каб электрычнасць прыйшла як найхутчэй, і таму памагаюць манцёрам. Заканчэнне працы запланавана на канец сакавіка 1975 г.

Ірэна Назарук,
Гайнаўскі беларускі ліцэй

Святочны дзень у Бельскім беларускім ліцэі

1 лютага 1975 года ў нашым ліцэі ад самай раніцы быў святочны настрой. Калідоры і спартыўная зала прыбраныя ў розныя колеры, на сцяне красуецца лічба 100. У той дзень чацвёртакласнікі нашай школы святкавалі папулярныя „100 дзён да матуры". У госці да нас прыйшлі сакратар прапаганды Павятовага камітэта Польскай аб'яднанай рабочай партыі ў Бельску тав. Юзэфа Баячук, школьны інспектар Сцяпан Трафімюк, а таксама былы дырэктар пачатковай школы № 3, нашай суседкі, — Ян Суліма.

Усім нам было вельмі прыемна ў той вечар — 1 лютага сустрэцца з нашым дырэктарам, настаўнікамі, школьнай службай здароўя, працаўнікамі канцылярыі і нашымі госцьмі. Былі мы рады гэтай сустрэчы яшчэ і таму, што за кароткі ўжо час, а можна яго палічыць не толькі на дні, але нават на гадзіны, дарогі нашага жыцця пойдуць у розныя бакі. Тады цяжэй будзе сустрэцца, а пакуль што мы яшчэ ўсе разам.

У той момант, калі ўсе мы весяліліся, адначасова ў многіх душа сумавала: мы не хочам расставацца з гэтай школай, з класамі, калегамі. Але такі канец з кожным днём, з кожнай хвілінай, набліжаецца.

Нам, чацвёртакласнікам, цяжка ацаніць, калі ўцяклі тры з палавінай гады навукі ў гэтым будынку. Кожны з нас ставіў сабе пытанне, ці будзе ў жыцці нашым лепшы час ад таго, які быў у школе?

Пасля прамовы дырэктара і прадстаўніка бацькоўскага камітэта, ад якіх у многіх з нас закруцілася сляза ў вачах, былі танцы. Іграў аркестр з Бельска. Было весела.

На канец адчувалі мы сябе змучанымі, але ўжо на другі дзень, у нядзелю, паўтаралі што захутка праляцеў той святочны вечар. Ды ўсё, што добрае, не жыве гадамі. Так і з нашымі „100 днямі да матуры". Святу гэтаму быў вызначаны толькі адзін вечар.

Як хочацца, каб усё нашае жыццё было такім, якім быў наш першы баль дарослых людзей.

Бася Гардзеюк,
Бельскі беларускі ліцэй,
кл. IV а

У гонар юбілею

У Дубічах Царкоўных у святліцы адбылася ўрачыстасць, прысвечаная 29-ай гадавіне ОРМО. Сустрэліся тут ветэраны гэтага добраахвотнага міліцэйскага рэзерву. Старэйшыя ўспаміналі першыя пасляваенныя гады, якія для маладых членаў з'яўляюцца ўжо гісторыяй.

Усе армоўцы Дубіцкай гміны абавязаліся аддаць сваю кроў на патрэбы лячніцтва. Паўстаў тут клуб ганаровых донараў — 35 асоб. Гэты гуманны крок павінен быць прыкладам для іншых.

Доказам пашаны да дубіцкіх армоўцаў і іх дзейнасці была прысутнасць на гэтай урачыстасці прадстаўнікоў варшаўскай тэлевізіі. Яны рабілі здымкі самаахвярных армоўцаў, на чале якіх стаіць камендант Мікалай Чыквін — чалавек, адданы сваёй справе. Падзяка належыцца і Кастусю Філіповічу — капралу нашай мясцовай міліцыі, які найбольш папрацаваў, арганізуючы юбілейную сустрэчу.

М. Панфілюк

Міша Андрасюк, Гайнаўскі беларускі ліцэй. Вершы будзем друкаваць.

Яўген Іванюк, Гайнаўка. Верш надрукуем.

Ірына Грыгарук, Бельскі беларускі ліцэй. Вершы будзем друкаваць, а ў першую чаргу надрукуем „Дух Тарашкевіча".

Агнешка. Вершы цікавыя, можам друкаваць, але, калі ласка, да ведама рэдакцыі падайце прозвішча, імя і адрас, абавязкова.

Ян Нікіцюк. Фота па заказу будзе, з вершаў надрукуем „Неба".

Мікалай Грыц з VIII класа з Старой Луплянкі. Верш „Як дзед Аляш казу прадаваў" надрукуем у „Парнасіку".

Сталы чытач „Нівы" з вёскі Падазераны. Сорам, чалавеча, не прызнацца хто Вы, відаць, няпраўду напісалі ў сваім складным вершы. Ананімаў не друкуем.

А. В. з Гайнаўскага павету. На жаль, верш не падыходзіць яшчэ да друку. Спрабуйце больш пісаць і больш цярпліва падбіраць тэмы, словы, рыфмы.

Клопаты з тэлевізарам

Раён Чаромхаўскай гміны налічвае 1800 жыхароў, якія пражываюць у 12 вёсках. На гэтай тэрыторыі зарэгістравана 560 тэлевізараў. А псуюцца, вядома, тэлевізары часта. Прадпрыемства па рамонту тэлевізараў ёсць у павеце. З Чаромхі ў Гайнаўку больш трыццаці кіламетраў. І з кожнай дробяззю трэба цягнуцца такі шмат дарогі. Праўда, у кожную пятніцу прыязджаюць у Чаромху механікі гайнаўскага ЗУРТ-у. Аднак на кожны прыезд механікі маюць некалькі дзесяткаў паведамленняў ад людзей. А на аднаго кліента прызначана ў іх толькі паўгадзіны. Калі знойдуць за гэты час, што дзе сапсавалася, тэлевізар рамантуюць, а калі не, дык забяруць у Гайнаўку. Добра, калі пасля рамонту тэлевізар будзе іграць. А можа і так быць, што пасля ад'езду механіка затнецца і маўчыць, як вады ў рот набраўшы. І зноў трэба клікаць механіка, і зноў трэба плаціць грошы...

А ці нельга было б арганізаваць паслуговы пункт у Чаромсе? Кляшчэлеўскі ГС, відаць, не хоча ствараць сабе дадатковых клопатаў. Арганізаваў, аднак, такі пункт у Кляшчэлях. А мо варта памагчы чыгуначнікам і выручыць іх з клопатаў? Даю гэта пад развагу начальніку Чаромхаўскай гміны і гр. Пэтэльскай — прэзасу ГС у Кляшчэлях.

Мацейка

У АДКАЗ НА НАШУ КРЫТЫКУ

І ЯК ЖА Ў ЧАРОМСЕ?

Адказвае:

Urząd Powiatowy w Hajnówce Wydział Handlu, Przemysłu i Usług.

W odpowiedzi na przesłaną przy piśmie z dnia 31.XII.1974 r. notatkę prasową p.t. „Krytyka nie pomogła" z Nr 48/979 czasopisma, w sprawie występujących nadal braków w zaopatrzeniu WDT w Czeremsze — Wydział Handlu Przemysłu i Usług Urzędu Powiatowego w Hajnówce, po zbadaniu sprawy na miejscu z udziałem osób zainteresowanych jak również władz miejscowych, ustalił co następuje:

1. Uwagi autora notatki co do braków w sprzedaży mięsa i wędlin w okresie miesiąca grudnia ubiegłego roku są słuszne. W tym czasie w związku z potrzebą zaopatrywania się przedświątecznego ludności wystąpiły braki w zabezpieczeniu pełnego pokrycia na mięso i przetwory.

W toku kontroli sklepu masarniczego w Czeremsze w dniu 18 i 28 stycznia 1975 r. stwierdzono, że jest on dostatecznie zaopatrzony, a w sprzedaży znajdowało się 5 rodzajów wędlin, 2 rodzaje mięsa, wyroby wędliniarskie oraz smalec i słonina. W przeprowadzonej rozmowie z Naczelnikiem Gminy oraz osobami przebywającymi w sklepie w dniu kontroli nie stwierdzono, aby sklepowa na dłuższy czas zamykała lokal (poza przyjęciem towaru) oraz dokonywała sprzedaży w tym czasie swoim znajomym i krewnym. Mimo powyższego sklepową Ob. Popko Lubę uprzedzono, że w przypadku ujawnienia podobnych praktyk lub wpływu dalszych skarg od ludności na jej działalność, zostaną wyciągnięte wnioski służbowe i dyscyplinarne.

2. W sprawie zbyt późnych dostaw mleka do sklepu przez OSM w Hajnówce stwierdzono, że dowóz artykułów mleczarskich odbywa się w godzinach od 8-tej do 10-tej, w dniu kontroli tj. 28.01 1975 r. dostawa nastąpiła o godzinie 11-tej. Na wniosek tut. Wydziału Prezes OSM zapewnił, że sprawę transportu mleka do Czeremchy rozwiąże definitywnie poprzez stosowanie dowozu bezpośredniego, a nie obsługując po drodze wszystkie sklepy oraz szkoły zbiorcze gmin leżących przy trasie. W porozumieniu z Wojewódzkim Przedsiębiorstwem Transportu Mleczarskiego ustalono wcześniejsze stawianie do dyspozycji zakładu samochodu dostawczego, który wyłącznie dostarczać będzie mleko i jego przetwory do sklepu spożywczego w Czeremsze.

3. Zaopatrzenie stoisk WDT w branży tekstylno-odzieżowej, dziewiarskiej i obuwniczej jest dobre, a w sprzedaży znajduje się m. innymi:
— bielizna męska w różnych rozmiarach w 7 asortymentach, (rozmiary na wzrost na 155—170 cm),
— 6 asortymentów podkoszulek ocieplanych męskich za wyjątkiem dużych rozmiarów, których brak jest w hurcie,
— brak ocieplanej bielizny damskiej za wyjątkiem 1 kompletu tej bielizny na stanie,
— dostateczny wybór obuwia męskiego, damskiego i dziecinnego poza brakiem męskiego i damskiego obuwia ocieplanego większych rozmiarów.

W związku ze stwierdzonymi brakami w zaopatrzeniu, zobowiązano zarząd GS w Kleszczelach oraz kierowniczkę stoisk WDT Ob. Nadzieję Lewczuk do uzupełnienia brakujących towarów w sprzedaży oraz do prowadzenia książki popytu artykułów czwórbranży poszukiwanych przez konsumentów. —

Do wiadomości:
W-ce Prezes d/s handlu PZGS w Hajnówce.

Z upoważnienia
Kierownik Wydziału Handlu i Usług
Czesław Sawicki
Insp. d/s handlu

NIWA Skr. poczt. 149. 15-950 Białystok. TELEFON 2-32-41. PRENUMERATA: Oddziały „Ruchu", urzędy pocztowe i listonosze. Wydawca RSW „Prasa—Książka—Ruch" Indeks 36911/36671.

сядзець у глухой, гэтай паўвясковай Саколцы!?"

— Нам няма калі, — заўважыў Лосеў. — Мы павінны неадкладна выехаць; зрэшты, не так далёка...

За вокнамі заіржалі коні.

— Алена! — жонка паліцмайстра паклікала служанку. — Хуценька, Алена, нарыхтуй панам афіцэрам гарачага чаю, бутэрбродаў...

— Вернемся, тады і пачастуемся як след, — палкоўнік, апрануты, узяўся за клямку дзвярэй. Паліцмайстар даваў жонцы знакі, каб не настайвала, але сказаў ёй: — Падай, калі ласка, ром. Ён у крэдэнсе...

Паехалі галопам.

У полі — снегу каню па жывот.

У Верхлесе засталі пустэчу. Жандары прывялі мясцовага лесніка, які нічога з сэнсам не сказаў. На пытанне, ці чуў страляніну і ў якім квартале пушчы, закруціў галавою: не, не чуў ён ніякай страляніны.

Раскватараваліся ў багатага гаспадара, у смуродзе ад кажухоў, недамытых гаршчкоў і невядома чаго яшчэ там... Палкоўнік дастаў насавую хустачку, падаслаў ёю сабе месца на лаве. Пальчатак ён не скідаў з рук, брыдзіўся ўсім.

Патрулі варочаліся з нічым.

— Пане афіцэр, у нас паўстанцаў і зроду не было, — тлумачыўся гаспадар. — Усе мы тутэйшыя, не мяцежнікі...

Позмім ранкам прыбыў малодшы афіцэр паліцыі ў Саколцы і, у прысутнасці палкоўніка Лосева, далажыў паліцмайстру, што за мінулую ноч нічога не здарылася. Ён прывёз кошык з харчамі, ад жонкі. У ім знаходзіўся дасканалы, французскі каньяк. „Адкуль яна выхапіла яго?!" — здзівіўся паліцмайстар.

Лосеў быў заняты сваім: „Значыць, сышчык не ўстанавіў сувязі — ні з сакольскай, ні з беластоцкай паліцыяй. Магчыма, яго няма ўжо ў жывых або, паранены і ў няволі, прызнаецца ў даверанай таямніцы, ратуючы галаву. Сышчыкі здраджваюць. Яны занадта ўпэўнены ў непарушнасці Расійскай імперыі і ў безнадзейнасці паўстанскага парыву, каб, апынуўшыся ў палоне, трымаць язык за зубамі..."

Лосеў захадзіў з кута ў кут.

— Перакусім, пане палкоўнік, — у паліцмайстра па-курынаму збянтэжаныя вочкі. Балванеў.

— Цяпер варта перакусіць, — з сімпатыяй адгукнуўся Лосеў. Зняў рукавіцы.

Ён нешта рашыў.

* * *

— Дзельны быў чалавек, — сказаў Вільдовіч.

Грыгатовіч панікла. Яна ўяўляла сабе, што сталася б з імі, калі б не дзядзька з Махнача, які, вяртаючыся дамоў, відаць, заўважыў сышчыка, сачыў за ім і забіў яго, сам загінуўшы. — Як мы пахаваем яго? — шаптала да Вільдовіча, баючыся свайго голасу. — Не трэба! — адбуркнуў ёй. — Як гэта, не трэба? — хілілася. — Не трэба! — і ляснік заплакаў. Не чула плачу, але ведала: ён плача. Адважныя плачуць нема!

Нёс трупа на плячах; цяглішча распалася. Лес кончыўся. На белай роўнадзі — вёска. Да вёскі дабег казацкі галоп, выбег з яе другога канца і прапаў удалечыні.

(Працяг будзе).

ВУЧЫСЯ...

Прыходзіць Максім з вечарынкі а шостай гадзіне раніцы. Убачыўшы яго, суседка пачала крычаць на свайго Грышку:
— Вось людскія дзеці даўно ўжо гаспадараць, а ты ўсё спіш ды спіш!

ХТО ВЯДЗЕ?

Муж вядзе машыну. Жонка ўвесь час гаворыць:
— Павальней!
Цёшча перабівае яе:
— Хутчэй!
Муж урэшце траціць цярплівасць:
— Хопіць! Хто, нарэшце, вядзе машыну? Ты ці твая маці?

У ШКОЛЕ

У час пісьмовай кантрольнай працы.

Настаўнік: — Янка, спісваеш у Роберта?

Янка: — Не. Гэта ён у мяне спісваў, а я проста правяраю, ці правільна ён зрабіў!

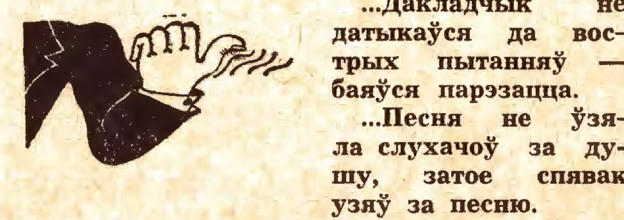

— *Маша, а гэта песня падыходзіць?..*

КРОС

— Мінутку ўвагі, таварышы! Яшчэ адно пытанне спартыўнага характару. Паступіла прапанова заўтра правесці крос. Хто за? Аднагалосна. Давайце складзем спіс. Першым запішам Семянкова.
— Як што, дык Семянкова. У Семянкова можа ад работы галава кругам ідзе. Калі яшчэ крос — памру.
— Гарбузава запішам?
— Ну, во! У каго галовы баляць, у каго жывот. А ў мяне што — конскае здароўе?
— Емельянаў!?
— Што Емельянаў? У мяне часу не будзе. Я да цешчы ў госці еду. І наогул, пры маёй жонцы ў суботу далёка не забяжыш...
— Міронаў, бяжым?
— У мяне ногі слабыя.
— Пятроў?
— Смяецеся? Усе не пабягуць, а Пятроў пабяжыць.
— Можа далей не трэба пытаць?
— Не трэба, навошта!
— Значыць, крос не будзем праводзіць?
— Не, не будзем.
— Тады галасуем. Хто за? Аднагалосна! Прэтэнзіі да мяне ёсць? Няма! Дзякую за ўвагу!

Васіль Найдзін

...Дакладчык не датыкаўся да вострых пытанняў — баяўся парэзацца.

...Песня не ўзяла слухачоў за душу, затое спявак узяў за песню.

ЦЯПЕР НЕ ТОЕ...

— Эт, што яны цяпер там бачаць? Вось мой Цімох, дык ён бачыў, як сапраўдны генерал ды сапраўдную генеральшу біў! Вось было дзіва, а цяпер...

Як я ўцягнуўся

Пачатак мне і ўспомніць цяжка,
Але я пэўна не зманю,
Калі скажу: на вочы пляшка
Папала рана ўпершыню.

Яшчэ гутаўся я ў калысцы,
А тата, помню, на абрус
Стаўляў „бусла", качан у місцы
І клаў здаровы сала брус.

Пасля за стол сядалі людзі,
Звычайна — татавы сябры,
І гаманілі пры пасудзе,
Гулі да позняе пары.

Калі ж іх тата спаць праводзіў —
Я браў бутэлькі з-пад стала
І ў кожнай кропельку знаходзіў —
У кожнай кропелька была!

Так пачатковую навуку
Прайшоў па кропельцы няўзнак
І ўжо запомніў гэту штуку
На пах, на колер і на смак.

Пазней пашырыў значна веды
У гэтай самай галіне,
Калі на лета ўсё да дзеда
Аднойчы сплавілі мяне.

І дзед сказаў мне — не злаўмысна,
А каб унука чымсь заняць:
— Я зараз гару буду ціснуць,
А ты мне будзеш памагаць.

Каб не папёрла брагу, хлопча,
Ці не ўзарвала, бог баронь! —
Як толькі ў трубцы забалбоча —
Адсоўвай хуценька агонь!..

І вось пайшла за капкай капка,
Пасля — цурочак забурліў...
Узяў дзед слоік далікатна
І ў шклянку змесціва адліў.

Нюхнуў спачатку, вокам лыпнуў:
— Ну, ці ўдалася смердзюха?
Паправіў вусы, спрытна лыкнуў
І гучна выдыхнуў: — У-ха!

На, паспрабуй... Не бойся, выпі!..
Ну, як было мне там не ўзяць?
Які давер і гонар выпаў —
Нароўні з дзедам пробу зняць!

Калі ж падрос я і на працу
Уладкаваўся ў рэмбудтрэст —
Са сліваносымі адразу
Знайшоў агульны інтарэс.

У першы дзень фінал быў гэткі:
Падходзіць Саўка і крычыць:
— Віншую, браток: купіў шкарпэткі!
Прашу са мною замачыць!

Назаўтра, скорчыўшы грымасу,
Сцяпан гукнуў: — Хадзем, браткі!
Каб не парваліся дачасу —
Замочым новыя шнуркі!

Яшчэ праз дзень — сябры мне хорам:
— Пара табе ўжо што купіць!
Ці ты даршчы страціў сорам —
Каб кожны дзень чужую піць?

І так мне радасна бывала,
Як хто падасць каманду-кліч:
— Ну, каб хвароба нас не знала —
Кульнём, сябры! Закінем лыч!..

Мне жонка трапіла на славу —
Усім, як кажуць, узяла.
А ўжо як выдумае страву —
Магнітам цягне да стала.

Ды калі закусь тую згледзіш —
Ажно застогнеш незнарок:
— А гэтай самай... не нацэдзіш
Пад гэта самае... глыток?

Любіў я, мушу вам прызнацца,
Закінуць лыч — каб аж да дна.
Дый як стрымацца-утрымацца,
Калі усюды й скрозь — яна?!

Напрыклад, трапіў я да цёткі,
А там радня — сядзіць і п'е.
Хацеў бы кінуцца наўцёкі,
А цётка шклянку падае.

Кажу: — Мне гэтае, што ў шклянцы,
Забаранілі дактары.
— Не слухай! Брэшуць ашуканцы!
Давай, пляменнічак, бяры!

— Ды не магу ж я! Ну, паверце!
— Як? Ты не вып'еш за мяне?
Дык ты мне — што? Жадаеш смерці?
Жадаеш бачыць у труне?

Або ў мяне табе няміла?
Прыветам грэбуеш маім?
А я ж цябе ў начоўках мыла
Яшчэ маленькага зусім!..

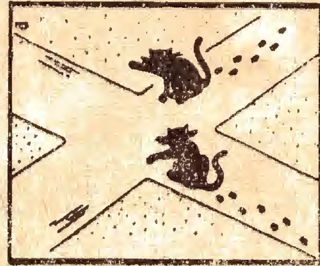
Зірнеш, што выстаяць не ўдасца,
І — эх, было ці не было:
Няхай усіх вас возьме трасца!
І гакнеш зразу паўкіло!..

Дарэчы, звычка гакаць зразу
Мне вельмі шкодзіла, калі
Дапёр я потым да Каўказу
Лячыць мінводамі каліт.

Здароўем здаў я не на жарты,
І мушу шчыра далажыць:
Каліт, неўроз і два інфаркты...
А мог бы так па-людску жыць!

Цяпер дрыжу, каб не загнуцца,
І ўсім кажу, стары ціяк:
„Зусім не штука — уцягнуцца.
Задача — выцягнуцца як?"

Ніл Гілевіч

— *Не, калі ласка вы.*

ЧЫЙ СТАРЭЙШЫ

Спрачаюцца паляўнічыя: чый сабака старэйшы?
— У майго ад бегання хвост толькі на валаску трымаецца.
— А мой да таго дабегаўся, што ногі да кален сцёр.
— А мой такі стары, што на бягу вочы выпадаюць, дык ён пярэднімі лапамі іх зноў устаўляе ды й далей бяжыць.

НУ, ЗАЯЦ, ПАЧАКАЙ!

Лазенкоўская траса — гэта сучасная скорасная аўтамагістраль. Машыны рухаюцца па ёй звычайна са скорасцю 80-100 кіламетраў у гадзіну.

Гэтымі днямі тут адбылося „незвычайнае здарэнне". Пад колы адной з аўтамашын нечакана кінуўся заяц. Як ён трапіў у цэнтр сталіцы, нікому невядома. У пагоню за ім кінуліся два сабакі, якія невядома адкуль узяліся. На некалькі мінут рух на скораснай трасе застапарыўся. Здзіўленыя вадзіцелі, выскачыўшы з машын, крычалі ўслед касому: „Ну, заяц, пачакай!".

ПЕНТАГОН І ТАРАКАНЫ

Цяпер, калі хто абвінаваціць Пентагон у тым, што ён непамерна раздуў свой бюджэт, прадстаўнікі ваеннага ведамства ЗША могуць запярэчыць, што гэта, маўляў, не зусім так. Хіба вам невядома, што мы адмовіліся, напрыклад, ад асігнаванняў на вялікую даследчую праграму, якая ажыццяўлялася да нядаўняга часу ў горадзе Нейціка ў штаце Масачусетс? — спытаюць яны.

Што ж гэта за праграма? Гутарка ідзе аб даследаваннях у галіне барацьбы з тараканамі. Гэтыя насякомыя літаральна адолелі ваеннае ведамства. Як піша газета „Нью-Йорк Таймс", тараканы засялілі ўсё, што належыць міністэрству абароны — ад штабоў і казарм да ваенных верталётаў і палявых кухань. Штогод на барацьбу з імі Пентагон выдаткоўваў 22 мільёны долараў.

І вось ведамства, напэўна, палічыла, што нічога добрага з гэтага не атрымаецца. І ад праграмы адмовіліся.

Так што справа зусім не ў імкненні скараціць ваенны бюджэт. Проста тараканы выйшлі пераможцамі ў „вайне" з самім Пентагонам.

— *У вас толькі катар, і вы ўжо ўзялі звальненне, а я вось з банкамі на работу прыйшоў!..*

ПЕСНІ ПА ЗАЯЎКАХ

Па просьбе Яўгена Крупіцкага з Дабідавіч змяшчаем песню

CZAS RELAKSU

słowa: Bohdan Olewicz
muzyka: Andrzej Rybiński
śpiewa: zespół Andrzej i Eliza

Kiedy świat wielki hałasem mnie nuży
A w barze u Ritza ten sam nudny tłum.
Mój Packard mnie niesie do celu podróży
U boku dziewczyna mych snów.

Czeka tam na nas bungalow mój mały
Ukryty dyskretnie wśród Skalistych Gór
Tu księżyc wschodzi jak nad Alabamą
Wystarczy przekręcić klucz.

La, la, la...

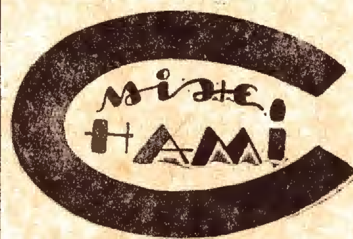
Kiedy zmęczeni po długiej podróży
W ramiona padniemy znów sobie bez tchu
Wtedy pomyślę, że świat choć tak duży
Najbardziej smakuje mi tu.

Wniosę bagaże i zaraz po chwili
W fotelu bujanym opadnę bez sił
Głowę pochylę nad szklanką Martini
A ona zaśpiewa mi,

La, la, la...

Teraz, gdy w ciszy letniego poranka
Ptaki mnie budzą piosenką bez słów
Gdy w oknie tańczy na wietrze firanka
Jak — kocham — powiedzieć mu?

Oddałbym chyba pieniądze i sławę
Zapomniał, że życie gdzieś toczy swój rytm
Oddałbym chętnie świat niemal cały
Gdy ona tak śpiewa mi.
La, la, la...

Для людаеда добра адносіцца да чалавека — гэта есці яго з апетытам.